

ári malom rsaság özmalom Rt. ara

ri öképes- rendezésű

m

erendezési

yára a makarónit, onyát kiváló en

ajfestő, ász és terem

lor, Cluj (Rassur: L.-u.) ak, 1284

bádigosok! Ék és ümérték beszerezhetők 1390 szemében Cluj

késes,

zakmába vágó munkákat szak- zolind, vállalom- zolid és pontos kiszolgálással

ajzágó Márton Cluj, Rinesi-utca 5. (Óvár.)

árvédő Éte, barna és 1286

zjgyártó rdinánd 77. dvezméng!

Á. fiat (ár-Németi) 3080-I

ét, fadagút, sta- lyadékat, üveg- spot, kénlapot, blombát, parafa- lákat, „Berolina” speket, asbesz- tyukat, pezsgő- gnaos üvegek- zott tabusokat, et (Spritzkorke) eg, valamennyi et a legolcsóbb

ajánlatot!

tyt zít

879.

Szerkesztőség, kiadó- hivatal és nyomda Cluj-Kolozsvár, Str. R. P. P. — Brassai-utca 11. Az Új Kelet telefonjai: Szerkesztőség — 877 Kiadóhivatal — 864 Nyomda — 879 Belső postály — 488 De St. St. — 388

A hirdatók kizárólag a szerkesztőségnek emze- nek. — Hirdetéseket nem tudunk visszafizetni és nem szit- tottunk meg

ÚJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

Cluj (Kolozsvár) 5682. Elul 3

1922. augusztus 27. Vasárnap

Még csak most kezdődik

Egy jóessző román politikus állapítja meg, hogy az európai krízis nemhogy nem tisztul, ellenkezőleg még csak most kezdődik igazán. Abony az a politikus a megállapítást okadatozza, talán némépen helyes, de maga a megállapítás jó. Szinte megérzés-szerűen megy. Az európai krízis valóban most kezdődik. Ami eddig volt, csak kisebb-nagyobb rozszullet volt, nyugtalanság, a laz fel- tárogatódása a kontinens leromlott szervezetében. Az igazi haddelhadd azonban még csak ezennel következik. Ausztria feloszlatva van. Német- ország szejális forradalom előtt. Oroszország mozdulatlan, az egyedüli, ami ott mo- dul: a vörös hadsereg elő- zeti őrszemel. A nagyantant dögro- rásán, csak egy nagyobbabásu rob- bantszák kell következnie és a híres háborus szövetség elemeire bomlik. Az egyetlen épsnek látszó szövetség- ről, a kisantantról már szintén azt rebesgetik itt ott, hogy bomlóban van. Hogy ez meg ne történjék, sür- gős konferenciára gyűlnek össze a kisantant tagjai Marienbadban. Hogy az a konferencia szilárdítani vagy lazítani fogja a fennálló szövetség- et, ma még nem tudni, csak egy fény tudott, hogy a konferenciák egyidő óta inkább eltávolítják egy- másról a résztvevőket, mintsem kö- zöslebb hozzák. A hiba nem a kon- ferenciákban van, hanem a széthúzó törekvésekben, a konferenciák csak láthatóvá teszik ezeket az addig is- meretlen tendenciákat.

A krízis gyökere e pillanatban nem Oroszországban van, hanem a germán Középeurópában, Németor- szágban és Ausztriában. Elképzel- hetjük Európát Oroszország nélkül, hiszen évek óta olyan Európánk van, amelynek a határa nem a Volga, de a Visztula. Az orosz területeket a sonyörtelen politika már kioperálta Európa testéből s ha az operáció nem is jó munka, innen egyideig alig várható súlyosabb infekció. De bármint csinál is a politika, a germán Középeurópát kinyesni Európából nem lehet. Németország szerves ösz- szefüggője keletnek és nyugatnak, a balti államoknak és Franciaország- nak és Ausztria mintegy magva a dunai államoknak. A vesztett há- boru óta ezekben a germán államok- ban, mint az elhanyagolt sebek- ben gyűlik a genny és a mé- reg. Már mindenki tudja ezt. Már mindenki érzi. De a komoly gyógyi- társra senkise gondolt eddig. Vagy ha gondolt itt-ott valaki, végzetes elmék és végzetes kezek megaka- dályozták, hogy valamit csináljon. Ausztria pénze huszezer részét éri annak, amit a békében ért, és Né- metország pénze is katasztrófálisan züllik lefelé, ma már négyesvászor annyi márkát kell adni olaszvámiért, amiért a háboru első éveiben még egyet adtak. Hiába próbálják az osztrák kérdést erőszakosan másként megoldani, mint ami természetes volna. A megoldás majd megbosz- szulja magát. Akár a kisantanthoz csatlakoznak, akár Olaszországhoz, akár protektorátus alá helyezik, ahogy egy afrikai gyarmatot szokás, Ausztria testében továbbra is ottmarad a fer- tőző anyag és új nyugtalansággal, új válsággal, krízissel egész sorával fenyegeti Európát.

Es Németországban a helyzet még súlyosabb. Ausztrián legalább egyideig egész Európa segíteni akart.

A nagyantant, a kisantant, Francia- ország épogy, mint Anglia. Érdekük volt, hogy ez a kis állam független maradjon és ne csatlakozzon Német- országhoz. Igaz, hogy az akarat nem volt elég erős és egyidő óta ez az akarat sem olyan egyöntetű, mint eddig volt. Ha már az angol poli- tika más belátásra jutott, Lloyd George ebben a kérdésben is felis- mertte a taktikát, most már ha Fran- ciaországot bosszantani akarja, meg- vonja a szimpátiáját Ausztriától. Né- metországot természetleg teszik tönkre. Még azok is, akik már jóbarát- nak látszanak. Mert Franciaország ma még a maga féltalmával minden- kit németellenessé terrorizál. Fran- ciaország fél, hogy Németország lábrakap, tehát erőszaki beano a

mérget. Pedig ez súlyosan meg fogja bosszulni magát. Németország folyto- nos gyengülése mégis csak arra ve- zet, hogy nem képes fizetni és ha Németország nem fizet, a krízisei átragadnak Franciaországra, hiszen Franciaország már rég elsáfarkodta a milliárdokat, amiket Németorszá- gon követelt. Kétségtelen, hogy Poi- caré számára lét-nemlét kérdés, vaj- jon fizetnek-e a németek, vagy nem fizetnek, de Franciaország számára súlyosabb lét-nemlét kérdés, vajjon fenmarad-e Németország, vagy ösz- szeomlik. És a hamleti probléma osontos újjal fenyegeti egész Euró- pát, mert ha most a krízis megkez- dődik, a beteg kontinens lázát se- milyen por nem tudja többé leszo- ritani.

Maniu Gyula nyilatkozik a nemzeti párt terveiről, Gyulafehérvárról és az európai helyzetről

— Az Új Kelet fudósítójától —

Az őszi politikai kampány teljes erejével megindult, a kormány meg- tartotta első érdemleges miniszter- tanácsát Sinaiban és az összes el- lenzéki csoportok újra szervezik erők- ket a kormányellenes akcióra. Az utolsó hetekben a legtöbb szó a nem- zeti párt magatartásáról esett és első- sorban a gyulafehérvári kongresszus- ról, amelynek egybehívására a párt- vezetőség megtette az intézkedéseket. A hivatalos lapban nemrég megje- lent kommuniké, amely tudvalevőleg a nemzeti pártot az uralkodó ház meg- rágalmazásával vádolt, szükségessé tette, hogy a nemzeti párt megfele- lően ismertesse álláspontját, most a döntő küzdelmek küszöbén.

Maniu Gyula a román nemzeti párt vezére, aki nyaralását és erdélyi körútját a pártkongresszus előkészí- tésére befejezte, a napokban vissza- tért Kolozsvárra. Maniu hosszú nyi- latkozatot közöl a Patriában az ösz- szes aktuális kérdésekről. Mindenek- előtt kijelenti, hogy

Szavátán alkalmá volt a királyné előtt megjeleni

és örömmel állapította meg, hogy a királyné Erdély összes aktuális pro- blémái iránt a legmélegebb érdeklő- dést tanúsítja. A nemzeti párt ál- lapontjáról a pártvezér azt mondotta, hogy a nyári politikai események egyáltalán nem változtatták meg a párt eddigi elhatározását és az eddigi elszántsággal fog tovább küzdeni a törvényesség és az alkotmányosság visszaállításáért.

A miniszterek erdélyi látog- atásai — mondotta Maniu — csak fokozták az erdélyiek elkeseredését és még jobban meggyőzték Erdély és Bánát lakosságát, hogy

ez a kormány nem maradhat meg az ország élén.

A miniszterfogadásoknál tapasztalt iséletelenségek nem maradtak hatás nélkül. A földosztások körül rende- zett komédiák azt akarták elhitetni Erdély népével, hogy az agrárre- formot a liberálisoknak köszönhetik. De Erdély népe jól tudja, hogy az agrárreformot Gyulafehérváron a nem- zeti párt határozta el, tudja, hogy a vonatkozó dekrétumot és a kény- szerbérleteket a nemzeti párt erőszá- kolta ki és ezáltal valóban a nép kezére adta az új birtokokat.

A mai kormány — folytatta a nemzeti párt elnöke — e téren csak késleltette ezt a munkát és az erdélyi román paraszt földhétségét nem lehet az ekeszarvát megfogó mi- niszterektől kielégíteni. Cirkuszi mu- tatványok lesznek, amelyek nem hatnak az erdélyiek tisztá lelkére. Naivitás azt hinni, hogy Erdély és Bánát közvéleményét befolyásolni lehet ilyen demagóg látogatásokkal. Az, ami nem a szív sugallatára, hanem magánérdekből történik, nem hatol a nép lelkéhez. Mindaddig, míg jóvá nem tesszik azt a törvénytelenséget, amellyel a liberálisok kormányra ju- tottak a nép akaratá ellenére és nem adnak elégtételt a terrorért és a hamisítáotért, nem lehet szó a közvélemény kiengeszteléséről. An- nál kevésbé lehetséges ez, mert ki- derült, hogy a törvénytelenségek nem az ország érdekében, hanem a libe- rális párt anyagi előnyeinek biztosí- tására történtek.

A közigazgatás és az igazsá- szolgáltatás a legteljesebb de- zorganizáltság állapotában van,

a tisztviselők kétségbe vannak esve, a hadsereg és a csendőrség helyzete a sirlalmasnál is rosszabb, az erdélyi és bánáti parasztság legnagyobb része leszegényedett, a drágaság ál- landóan emelkedik, az adók egyen- lőtlenül és aránytalanul súlyosabban nehezednek az erdélyi és bánáti la- koságra, mint az ország más részé- ben. Ennek az országrésznek a gaz- dasági fejlődését minden igyekezettel megátolják, mert nem hajlandó a liberális bankok érdekeit szolgálni. Mindezeket

a kétségbeesztő jelenségeket nem lehet miniszteri potemkin- látogatásokkal jóvátenni.

Az erdélyi tisztviselőket kidobják a hivatalokból, az egységesítést vasvil- lával igyekeznek keresztülhajtani, ami szemmeláthatólag egymás ellen uszítja a Kárpátok inneni és tuli testvéreit.

— És még az a vigaszunk sin- csen meg, hogy az ország más ré- szében jobbak a viszonyok. A valuta magjavításáról nevétséges beszélni. A kormány maga sem tudja örüljön-e, busuljon-e ha emelkedik vagy esik a lei.

Az árfolyam alakulásra a kor- mánynak van a legkevesebb befolyása.

Az ország csak azt látja, hogy a valuta emelkedik, ha el akar adni valamit és esik, ha vásárolni akar.

— Mi a véleménye elnök urnak a nemzeti párt és a többi ellenzéki pártok együttműködéséről? — kér- dezte az újságíró. Köött-e a párt megegyezés: más pártokkal és mi fog történni a jövőben.

— A parasztpárttal kötött egyez- ségen kívül — felelte Maniu — egyetlen más párttal sem egyezünk meg. A párt vezetősége megvan róla győződve, hogy csak közös erővel folytathat sikeres harcot. Minden párt iránt a legbiztosabb jóakarattal va- gyunk és mindenkivel szivesen mű- ködünk együtt. Eltekintve azonban az elkövetkezendő egyezkedési tár- gyalások esetleges eredményeitől, a nemzeti párt a leghatározottabban készül a törvényességtől és az alkot- mányosságtól való küzdelemre, még ha egymaga marad is. Románia ma súlyosabb helyzetben van mint valaha. A legmélyebb meggyőződéssem, hogy a mai káoszról csakis a nemzeti lelki újjászervezése menthet meg.

Az európai krízis, ahelyett, hogy megoldást nyert volna, v-lójában csak most kezdődik.

Oroszország a maga teljesen átzer- vezetett hatalmas hadseregével résen áll és figyel, milyen következmé- nyeket hoz a szövetséges hatalmak közötti feszültség, Németország ellent- állása, Ausztria válsága és Magyar- ország állandó nyugtalansága. Európa egész lakosságának lelke beteg és elfogódott és úgy remeg, mint nagy viharok előtt a hatalmas erők szél- viharában kis falevőkék. És mi? Négy évet vesztegettünk el a sors által felkínált belső reorganizáció ide- jéből. Országrészek szerint széjjel vagyunk szaggatva és mindenütt üldöz a politikai reakció szektariz- musa.

Az országot egy kis érdektárs- ság uralja, amely politikai párt- ba tömörült,

mindenki mást félrelöktek, még ha népmilliókat képvisel is. Minden cél- tudat nélkül történik, egyedül a vak szerencsében biva. Hogy ez hova vezet, nyilvánvaló. Mi megteszük kö- telenségünket ennek a helyzetnek a megváltoztatására, amelynek fentar- tására alig hiszem, hogy segítségét nyujtana valamely párt, akár köz- vetve, akár közvetlenül.

— Az ország összes politikai szervezetei csak egy feladatot ismer- hetnek. A mai kormány azonnali el- távolítását és a parlament feloszla- tását, amelynek törvényességét nem ismerik el és amelynek határozatait semmieseknek tekintik.

A mai viszonyok magukban hord- ják a jövő közéleti anarchia ajának magvát

és ezért szilárd a meggyőződéssem, hogy ennek eltávolítását minden tiszta lelkiismeretű politikus szüksé- gesnek tartja. Ez a meggyőződés erősít meg megváltozhatatlan hitem- ben, hogy győzni fogunk.

— Milyen célból hívták egybe a gyulafehérvári kongresszust?

— Semmi sem világosabb, mint- hogy minden demokrata párt igyek- szik minál gyakrabban érintkezésbe lépni a nép széles rétegeivel. De mindentől eltekintve, egybe kell gyűl- jünk Gyulafehérváron, hogy tör-

Lejár Hermann Goldschmidt ur Wenzel 11. Csehszlovákiában Egy hónapra — 25 ct Egy száto — 1 ct Jugoszláviában Egy hónapra — 20 dina, Egy száto — 1 dina.

vényt és jogot követelünk és megkérdezzük, mennyiben váltották be az első gyulaférvári kongresszus határozatait. Gyulaférváron újból meg akarjuk erősíteni a nemzeti egységet, a demokráciát, az alkotmányosság és a szociális igazság hangsúlyozását és követelése által.

Végül az újságíró megkérdezte Maniu Gyulát, mi a véleménye arról a kommunikációról, amely egyes lapokban jelent meg. A kommunikát a nemzeti pártnak tulajdonítják és nyomában antidinasztikus érzelmeket tulajdonítanak az erdélyi politikusoknak.

— A nemzeti párt — mondotta Maniu — az utóbbi időben semilyen

kommunikát nem tett közzé. Az említett kommunikát nem a párt központi irodája adta ki, csak természetesen, hogy a pártvezetőség csak azokért a közlésekért vállalhat felelősséget, amelyeket a pártiroda ad ki. Egyébként, ami a monarchiáról való meggyőződésünket illeti, amelyről számtalanszor bebizonnyítottuk, hogy dinasztikusak, ezeket nem kell politikai harcunkkal összetévesztani. Ami politikai küzdelmünket no téveszték össze a királyi ház iránti érzelmeinkkel, mint ahogy az erdélyi népek a liberálisok ellen tanúsított ellenséges magatartását sem kell azonosítani a regáti román nép iránti érzelmeinkkel.

A világ legvéresebb rémregénye

Pogrom-árvák vallomása Ukrajna szenvedéseiről. A „Pravda” és az „Aufbau” közlik a hivatalos vizsgálat anyagát

— Az Uj Kelet munkatársától —

Prága, augusztus 22.

Az ukrainai zsidó szekció a nemzetiségi népbiztonság utasítására összegyűjtötte a pogromok történetét és az egész borzalmas anyag még eddig ki nem derített uton előbb a moszkvai „Pravda”-ba került, aztán az „Aufbau”-ba. A hiteles jegyzőkönyvek idő előtti való publikálása kínos megütközést keltett és a szekció büroja ellen, amely a vérfürdők részleteit kinyomozta, inkvizitórius eljárást indított, mert az a gyanu terhelte, hogy az aktákat 5 szorgalmazta ki a nyilvánosságnak.

A vallomások — írja az „Aufbau” — kétségbevonhatatlanok. A tanúk, akik vallomást tettek, esküt tettek a vallomásaikra. De vannak vallomások, amelyek az övéknél megrövidítettebbek és hitelesebbek is. És nem is kellett esküvel megpecsételni a hitelességüket, mert

ezek a tanúk még nem tudnak hazudni és felejtani se tudnak még. Apró gyerekek, hatévesek, nyolcévesek mondták tollba az irtóztató átéléseket, mégpedig olyan egyszerű realizmussal, amintökre csak a tarlós borzalomtól szuggerált gyermeklélek képes.

Az információs bíró elnöke, aki vezette a vizsgálatokat, a népbiztonság részére küldött jelentéséhez nyilatkozatot csatolt, amelyben főképpilyesen kijelenti, hogy a legnagyobb óvatossággal ejtette meg a gyermekek kihallgatását. Nem akart egy se közöttük, aki vallomását megváltoztatta volna akár csak mellékesnek látszó dolgokban is, olyan elevenen tartották meg emlékezetükben a szörnyű események minden részletét.

A nyilvánosságra jutott jegyzőkönyvekből így bontakoznak ki a hajmeresztő tragédiák.

Kihallgatják Jozsef Kravcovot, 13 éves. Stepanecből való.

— Láttál már halottat? — kérdi a vizsgálóbizottság elnöke.

— Többet, mint maga, többet, mint akármelyik öreg. Tizenegyen voltunk, most már csak én magam vagyok.

— Azok meghaltak?

— Megölték őket.

— Azt akarod, hogy sajnáljalak.

— Ha sajnálna is, az anyámat, meg az apámat nem tudja visszaadni.

— Az még nem bizonyos, hogy meghaltak. Lehet, hogy elmenekültek.

— Előttöm ölték meg mind a ketten.

— Hát kivel verekedett az apád, hogy leöltötték?

— Senkivel se verekedett. Csak megölték.

— Stepanecben nem voltak pogromok.

— Magának nem, mert maga

nem volt ott. Kilenc pogromot szenvedtünk át egy fél év alatt. Az elsőt Murga rendszere. Mi egy keresztényhez menekültünk, de éjszakára elküldött minket, mert azt mondta, fél, hogy ő is bajba kerül. Egy székbe bujtunk, de ránk akadnak. Az anyámat ledöfték, az apámat fölrontotta egy katona, azt mondta neki: erősen állj, büdös zsidó, mert most meg akarom neked mutatni, hogyan köszönj alázasosan, anélkül, hogy leemeléd a kalapodat. Az apám reszketett. A katona megsuhogtatta a kardját és leujtolt. Segégy apám kalapja lerepült és a fél koponyája is. Engem összekötöttek és úgy hurcoltak a lakásukra, mert a pénzünket akarták. Megmutattam, hol van. Elvették és elmentek. Mikor másnap rámkadtak, már nem volt senkim se. A testvéreimet is megölték. Az erdőbe rohantam, négy napig gyökéren éltem, de mindig éhez vettem. Hát visszamentem a városba. Azt gondoltam, hogy fölkeresem az anyám testvérét, Frade nénit. Frade nénit a vásártéren találtam,

egy nevetett, mint egy bolond és egy véres féréfjelet tartott a kezében. És volt ott husz vagy huszonkét más asszony is és azok is úgy nevettek, mint a bolondok, vagy sirtak és mindegyik egy véres féréfjelet szorított a melléhez.

Mert előtte való éjszaka Marusia csinált nálunk pogromot, meg Golub. Marusia az asszonyokat kínosra, mert hogy ő is asszony. Aztán lóra ült és osztrát vetett a házakra. Golub pedig levágta a zsidó férfiak fejét és odaadta az asszonyoknak és kényszerítette őket, hogy csicsigassák a halott fejeket, mint a kis gyerekeket. Frade néni megbolondult.

Az Ivanovból való 14 éves Eszter Tserniszavszkaja így adja elő az általt pogromborzalmakat:

— Olya voltunk. Mikor jöttek a huligánok, anyámmal egy ismerős paraszthoz menekültünk. Ez elbujtított, de a gyilkosok mégis rántaláltak. Anyámat székhez költötték és a pénzt követelték. Odaadta. A gyilkosok keveselték és karddal ütötték. Aztán kiszúrták a szemét, aztán levágták a jobb kezét, aztán levágták a bal lábát is, aztán egészen magölték. Nővéremnek, aki varandós volt, fölmetszték a hasát. A sógoromat lebukózták.

Most Masa Boguzslavszkaja beszéli el a martírológiáját. Masa tiz éves és Pasztovban élte át az irtóztatókat.

— Jöttek a huligánok, mindenki menekült, de mi nem akartunk menekülni, mert anyánk tifusban fekvő és gyöngy volt. De anyám azt mondta, hogy inkább haljon meg az uton, mint a huligánok kezében és

felkelt és felöltözködött és futni kezdett és mi utána futottunk. Kiev felé futottunk. A mama és mi három gyerekek. És a nagyanyánk és az édes apám. De nem nagyon megszire, mert a Denikin katonák utánunk futottak és elfogtak. Az apámat leszúrták. Nagyanyámat levették a hegyről, összetörte magát és meghalt. Anyámat megfojtották. Minket csak véresre vertek. Nagyon hideg volt és mi anyánk mellé ültünk. Egész éjszaka ültünk az anyáék mellett és sirtunk. És reggelre a lábunk lefagyott. Másnap bevittek minket a kórházba. A doktorok cukrot adtak nekem és becsélgettek velem és uraknak mulogattak,

mert megöszültem és úgy néztem ki, mint a nagyanyám. Aztán megoperáltak. A lábamról minden újamat leszédték. És nem altattak el, mert szívbját is kaptam azon az éjszakán.

Jente Pangov. Hatéves.

— Mutievben laktok? — kérdi az elnök.

— Nem tudom.

— Kérdezd meg az anyádat.

— Anyuta meghalt.

— Majd megnondja a Nachmenka.

— Nachmenka is meghalt és Chonen is és mindenki.

— Honnan tudod?

— Hiszen láttam. Mindenki a pincében volt. A pincében láttam egy eget. Aztán jöttek a bácsik és ledöfték apuzát. Aztán ledöfték anyukát. Anyuka magához szorította Eszterkát és Eszterka sirt és szopott. Ekkor a bácsik kitépték Eszterkát anyuka karjaiból és összevagdalták.

— Hát neked miért sebes a homlokod?

— Hát nem tudja? Engem is megvágta. Mert mikor összevagdalták Eszterkát, ráugrottam a bácsira és megharaptam. A bácsi lerázott magáról, megütött a karddal és azt mondta: no nézd csak a bőreszövet.

Mose Szatland. Kilencéves. Így adja elő a ganasztopoli pogromot:

— Reggel történt. Nem sokan jöttek, csak ketten és pénzt kértek. De nem várta meg, amíg megkapják. Az egyik bandita megkancsu-kázta az anyámat, aztán karddal tőből levágta a jobb karját. Én segítségért kiáltottam. Ekkor a másik felém lött, de a golyó nem engem talált, hanem az apámat. Az apám lerokadt. Ekkor még egyszer belője löttek, aztán még egyszer, amíg meghalt.

A tizenkétéves Rosa Rosenwasser három pogromot élt át Wesszilkovban, a kilencéves Nochem Kanarik ötöt. Mira Szappunik Bruszilovban négyet.

Peter Uhte

— Olvasta már Agnon, a legnagyobb élő héber író regényét: „És a meggörbödött kiegyenesedik“?

Sport költő-Áruház
 Aradi költő és költőtársainak levakata
 Cluj, Wesselényi-utca 16.

! Költő ruhák, svetterek költő ruhák, harisnya és keztyű eredeti gyári árban kapható.

Pogrom

Kettősosztják a lakáshivatalt Kolozsváron

Pótadó vagy büntetés pénzek

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Lakáshivatal dolgában nem vagyunk szűkben. Volt egy városi lakáshivatalunk, egy lakbérleti bizottságunk, egy általános lakáshivatalunk, egy különleges. Most megint egy új lakáshivatali föllállításán fáradoznak az illetékes körök. Kettő akarják osztani a lakáshivatalt, amelynek munkáját a mai apparátussal nem győzik. A lakáshivatalok anyira egymásra halmozódnak, a napról-napra történő tárgyalások minden idejét és energiáját lekötik a lakáshivatali bírósági és tisztviselői karának, úgy hogy fölmerült az eszme egy párhuzamos lakáshivatal föllállítására.

Ma délelőtt a vármegyei prefekturán ezt tárgyalták. Minden tényező egyhangu kölfogása szerint lakás Kolozsváron nincs, de lakásügy garasában van. Felolvasták a „Dimineata” egyik cikkét, amely statisztikát közöl a rogébeli építkezésekről. Dicserétes tempóban haladt az elmúlt esztendőben az építkezés mindenfelé. Bukarestben kétezer házat hústak föl, a legjobbjá két és többemeletes, összesen harmincöt ezer helyiséggel, a többi városokban is építkezéssel igyekeztek a lakásügyben segíteni. A városi hatóságok találtak módot rá, hogy a fölhalmosított tőkét részorítsák az építkezésben való folyósításra. Mindenütt sikerült, csak Kolozsváron nem. Itt akarták helyettesíteni a lakásokat. Négy-öt nap óta a vasutról a városba jöő utasok is meggyőződhetnek a lakásügyek állásáról, ha egy pillantást vetnek a hid közelében lévő Fehér Bárány épülete felé. A ház három lakója, ki tudná megmondani hány pro és kontra ítélet után isten szabad ege alatt lakik ma is.

Ilyen körülmények között valóban szükség mutatkozik egy új lakáshivatali életbelepítésére. De új hivatal új embereket kíván, új berendezkedést, új költséget. Honnan teremtsék ezt elő? Újabb városi pótdoból vagy a lakosság másfajta megterhelésből? Valóban nem majd csak előkerül: egy kis megadóztatási ötletért nem kell elfáradnunk a szomszédokba. Házilag is meglehet csinálni. Itt van mindjárt az első és bevált ötlet: nyomtatványokat kell kiadni és büntetési mindazokat, akik nem helyesen töltik ki a rovatokat. Aztán büntetni lehet azokat a bérlelőket, akiknek nincs a hástulajdonossal bérelési szerződésük, büntetni lehet továbbá azokat, akik nem jelentették be idejében a lakáscsereit. Ha a város költségtelése nem jutna az új lakáshivatalra, a költségeket — körülbelül évi félmillió leíról van szó — majd a büntetéspénzekből szépen behozzák. Kérdéselhetünk önök, hogy mi van az előirányozott összeggel? Am a városi lakáshivatal ezt a pénzt régen elköltötte. Nem marad tehát hátra csak két ut: pótdadó vagy büntetéspénz.

A harmadik ut lenne: lakást adni a lakást igénylőknek. Ezt még nem találták ki városunk és közigazgatásunk bölcssei.

A délutáni konferencián határozatba ment, hogy nem két lakáshivatali állítások föl, hanem a meglévő kettősosztják. Az egyik elvégzi a kiszállás munkáját, a másik a belső munkát végezi. Ez azonban épen olyan költséges lesz, mint a kettősosztás.

— A brünni egyetem hallgatóihoz. Az „Unterstützungsverein für jüd. Hochschüler in Brüna” tudomására hozza tagjainak, hogy a beiratkozás az összes brünni főiskolákon szeptember 25 én kezdődnek és október 7-ig tartanak s ezután az előadások kezdődnek. Ennek következtében az Unterstützungsverein választmánya elhatározta, hogy ez időpont előtt semmiféle kedvezményt tagjainak nem ad, a Mensa- és főiskolai otthon helyei csak 1922 október 1-től érvényesek.

Megnyilt a FRENKEL-áruraktár Strada Aprinjoarelor (volt Gyufagyár-utca) 13. szám.
 Legelőnyösebb feltételek, legmagasabb lombardok. Ritűnő száraz helyiségek, pincék nagy befogadóképességgel. Vasúti vágány. Telefon 401, 290.

Vasárnap
 A
 A II
 A n
 amelye
 egyv
 sodorta
 mányl
 minisz
 amely
 szelte
 adott k
 minisz
 éseokr
 hommi
 ési po
 folnak
 módokr
 minisz
 vári ko
 minisz
 veral-
 Gyul
 mert a
 kedéss
 előtt, h
 sávi h
 felépés
 A li
 rangoka
 ban így
 lg a
 blső
 -Vitoru
 1. M
 nalista
 hasafiat
 2. A
 egyedül
 lenzöki
 uszitota
 3. A
 s parlem
 nek tehe
 nek a v
 szemben
 gunk a
 hogy az
 hozás m
 4. A
 dolgozik
 nincsen
 5. A
 ban bi
 képes p
 óta mez
 lenni, m
 be a pa
 zekösi,
 amely s
 a nemze
 nek él
 naztiku
 vannak,
 Polit
 udvarná
 miad
 urako
 zeti p
 Tudják,
 vátán is
 tudoms
 hogy a
 a nemze
 Maniu s
 nál telje
 előzus h
 lieok n
 Maniu k
 akadályo
 Maniu
 hérvá
 nál ki
 hogy a
 a gyula
 és elvig
 fehervár
 ságnak.
 talanság
 kihallgat
 FAV

A kormány csapattesteket koncentrált Gyulafehérvár körül

A liberálisok meg akarják akadályozni Maniu királyi kihallgatását

— Az Új Kelet tudósítójától —

A nemzeti párt erőfeszítése, amellyel a gyulafehérvári kongresszusi t egységbe hívta, köztársasági sulyos válságba sodorta a liberális pártot és a kormányt. Bratianu miniszterelnök sietve minisztertanácsot hívott egybe Szinjába, amely az aktuális kérdéseket megbeszélte és amelyről kommuniké is adott ki. Nyilvánvaló azonban, hogy a minisztertanácsban olyan politikai kérdésekről is esett szó, amelyek a kommuniké nem említi és amelyek az ősi politikai kampányra döntően befolyással bírnak. Beavatottak szerint aszokról a módokról is tárgyaltak Szinjában a miniszterek, amelyekkel a gyulafehérvári kongresszus sikerét akarják megbiztosítani. Erre vonatkozólag az „Adverzal” azt közli, hogy

Gyulafehérvárra több csapattestet vontak össze,

mert a kormány ezekkel az óriánkedésekkel akarja igazolni a király előtt, hogy a nemzeti párt kongresszusával kapcsolatban komoly államellenes felkérésre is sor kerülhet.

A liberális sajtó is félreveri a hangokat és a „Vitorul” cikksorozatban igyekszik kimutatni, hogy házárlag a liberális párt garantálhatja a belső helyzet békés kialakulását. A „Vitorul” szerint:

1. Ma két ellenzék van: egy regionalista és egy nemzeti, mindkettő haszontalan.

2. A tisztviselők nyugtalanságának egyedül az ellenzék az oka. A két ellenzéki tábor versengve igatja és szította a tisztviselőket.

3. Az ellenzék azért nem vesz részt a parlament munkájában, mert nincsenek tehetséges vezetői, akik felvehetnék a versenyt a liberálisokkal. (Ez az az esetben a kormány hivatalosa mégis annak a reménynek ad kifejezést, hogy az ellenzék részt vesz a törvényhozás munkájában.)

4. A két ellenzék „idegenekkedolgozik”, mert mögötte román tömegek nincsenek.

5. Az ország egyedül a liberálisokban bíz, mert nincsen más kormányképes párt. Az Averescu-párt bukása óta megszűnt komoly politikai tényező lenni. Marghiloman pártja nem jutott be a parlamentbe, a parasztpárt nemzeti, haszontalan elemek táborá, amely soha kormányképes nem lehet, a nemzeti párt pedig regionalista, amelynek élén olyan haszontalan és antinazistikus érzelmeitől vezérelt vezetői vannak, mint Maniu és Vajda.

Politikai körökben híre jár, hogy az udvarnál bejáratos liberálisok

mindent elkövetnek, hogy az uralkodóházat megőzzék a nemzeti párt köztársasági törekveiseiről.

Tudják, hogy ezt a liberálisok már Szovátián is megkísérelték, mert már akkor tudomására jutott Maniu Gyulának, hogy a királyt úgy informálták, hogy a nemzeti párt vezetői republikánusok. Maniu szavátai kihallgatása a királyánál teljesen eloszlatta ezeket a tendenciózus híreszteléseket és ezért a liberálisok most mindent elkövetnek, hogy Maniu kihallgatását az uralkodónál megakadályozzák.

Maniu Gyula ugyanis a gyulafehérvári kongresszus előtt feltetténül királyi audiencián kíván megjelenni,

hogy a királyt személyesen informálja a gyulafehérvári kongresszus céljáról és elvigye a királyi üzenetét a Gyulafehérvárra egybehívott erdélyi románoknak. Érthető tehát a liberálisok nyugtalansága és erőlködése, amellyel ezt a kihallgatást meg akarják előzni.

A liberális párt körében különböző az újabb politikai események hatása alatt

a belső válság legjellegzetesebb szimptomái észlelhetők.

A kormány átszervezéséről elkerjedt hírek nemcsak megfélemlenek a vlsóságnak, de újabb értesülések szerint ez az átszervezés a megváltozott helyzet folytán vált szükségessé. A kormány belsejében is megbomlott a hierarchia, aminek legjobb bizonyítéka a rendkívüli parlamenti ülészek körüli tapasztalt határozatlanság. A liberális párt hivatalos lapja is azt adta hírül a szinjai minisztertanács előtt, hogy a kormány ott

a rendkívüli parlamenti ülészek egybehívását határozta el, ezzel szemben a minisztertanács ezzel a kérdéssel nem is foglalkozott. Ennek oka Bratianu Vintila pénzügyminiszter ellentéte, aki — amint mondom — nemcsak külső, de belső kényszernek sem hajlandó engedni. A külső kényszer alatt a pénzügy miniszter az ellenzékét értette, a belső alatt pedig a liberális pártban felépő ellenzéki törekvéseket, amelyek a rendkívüli ülészekon esetleg a nyilvánosság előtti is felléptek volna.

A lapok foglalkozva Bratianu miniszterelnök beszarábiai utjával azt írják, hogy a miniszterelnök utazását a beszarábiai liberális pártban dúló ellentétek tették szükségessé. Ugyanis a kormányt támogató Inoulet csoport és a liberális párt egyes vezetői között nézeteltérés támadt és az el land surlódások már oda vezettek, hogy a liberális párt kétészakadását várják. Az ellentéteket akarja Bratianu elintézni és ezért egy határozott, hogy személyesen utazik oda

Ausztria szenzációs lépésre készül

Ha a veronai tárgyalások nem vezetnek eredményre, bejelentik a csatlakozást Németországhoz. Rómában francia-olasz protektorátusról beszélnek. Idegesség a kisantantban

— Az Új Kelet tudósítójától —

Berlin, augusztus 26. A lapok szerint az osztrák kormány szenzációs politikai lépésre határozta el magát. Bár az osztrákoknak ez a lépés még úton, valószínű, hogy rövidesen a világ tudomására adják Németországhoz való csatlakozásukat. Berlin politikai körében az a hír, hogy Seydel már megbeszélte Wirthtel a csatlakozást. Az utolsó pillanatban éreztet Schanzer meghívása Veronába, mire Seydel és kísérete hirtelen leutazott az olaszokhoz. Amennyiben Veronában nem sikerül megegyezni, Ausztria a világ elé tárja kétségbeesett helyzetét és bejelenti, hogy más radikális megoldás hiányában csatlakozik Németországhoz. Igen természetesen, hogy a népszövetség szeptember 4-iki ülését is megvárják, mert ez az állás az osztrák problémával foglalkozik s Benes információjai szerint igyekszik megoldást is találni. Osztrák politikai körök nem hisznek a népszövetségi megoldásban s a veronai tárgyalások elé is szkeptikussal tekintenek, mivel Olaszország csak sulyos politikai, pénzügyi és gazdasági főtételek árán mutat hajlandóságot Ausztria szanálására.

5. Az ország egyedül a liberálisokban bíz, mert nincsen más kormányképes párt. Az Averescu-párt bukása óta megszűnt komoly politikai tényező lenni. Marghiloman pártja nem jutott be a parlamentbe, a parasztpárt nemzeti, haszontalan elemek táborá, amely soha kormányképes nem lehet, a nemzeti párt pedig regionalista, amelynek élén olyan haszontalan és antinazistikus érzelmeitől vezérelt vezetői vannak, mint Maniu és Vajda.

Politikai körökben híre jár, hogy az udvarnál bejáratos liberálisok

mindent elkövetnek, hogy az uralkodóházat megőzzék a nemzeti párt köztársasági törekveiseiről.

Tudják, hogy ezt a liberálisok már Szovátián is megkísérelték, mert már akkor tudomására jutott Maniu Gyulának, hogy a királyt úgy informálták, hogy a nemzeti párt vezetői republikánusok. Maniu szavátai kihallgatása a királyánál teljesen eloszlatta ezeket a tendenciózus híreszteléseket és ezért a liberálisok most mindent elkövetnek, hogy Maniu kihallgatását az uralkodónál megakadályozzák.

Maniu Gyula ugyanis a gyulafehérvári kongresszus előtt feltetténül királyi audiencián kíván megjelenni,

hogy a királyt személyesen informálja a gyulafehérvári kongresszus céljáról és elvigye a királyi üzenetét a Gyulafehérvárra egybehívott erdélyi románoknak. Érthető tehát a liberálisok nyugtalansága és erőlködése, amellyel ezt a kihallgatást meg akarják előzni.

telését. Megkönyvi Ausztria forgalmát, majd folytatja az Olaszország által megígért hetvenmillió líra kölcsönt és jóvátételt vállal a külföldi osztrák kölcsönök egy részéért.

Római hírek megerősítették azt a hírt, hogy Ausztriát az antant olasz-francia protektorátus alá fogja helyezni. Ez ügyben Páris és Róma között máris állandó megbeszélések folynak.

Veronában döntenek

Páris, augusztus 26. A „Le Temps” írja, hogy Ausztria ügyében a francia álláspont azonos az olaszokkal. Franciaország nem követ olyan fantasztikus célokat, mint a dunai konföderáció alakítása. A francia lap polemizál az olasz sajtóval, amely a kisantantot támadja. Elárkéztet Storának 1920. évben követt politikájára, amely a kisantant létrejöttét helyeselte és támogatta. A lap azt hiszi, hogy a veronai konferencia sikerrel jár, ha Olaszország megadja Ausztriának az ígért 70 millió líra kölcsönt. E esetben Franciaország és Anglia is hiteit nyújtják, úgy, hogy Ausztria felállíthatja a jegykibocsátó bankot. A „Temps” cikke végén azt javasolja, hogy Ausztria jóvátételi adósságait töröljék.

A kisantant a Németországhoz való csatlakozástól tart

Páris, augusztus 26. Az „Echo National” című lap konstatálja a kisantant állami közötti teljes egyeztet az írja, nem túlzás, ha a marienbadi konferenciának nagy jelentőséget tulajdonítanak. A kisantantnak megvan a joga, hogy bizonyos óvintézkedéseket beszéljen meg, mert a helyzet egyáltalában nem megnyugtató. Ausztria Németországhoz való csatlakozásának kérdése nyugtalanítja a kisantantot, akárcsak Lengyelországot és Franciaországot is. Másrészt Olaszország is nyugtalan a cseh jüszözláv korridor terve miatt, ami a dunai konföderáció megvalósítása volna, más formában. Mindezek

a kérdések a marienbadi konferenciát nagyjelentőségű eseménnyé teszik.

Franciaország katonai készülődései

Párisból katonai előkészületeket jelentenek és közlik, hogy a katonakötelesek utolsó évfolyamait három hónapra visszatartották. Az „Echo de Paris” írja, hogy ha Németország a népszövetségbe való felvételét kérné, akkor Franciaország kifejezetten ragaszkodna azotnak a követeléseknek a teljesítéséhez, amelyeket Németország vállalt a versaillesi békeszerződésben. Franciaország mindig ellenszegülne annak, hogy Németországnak szava legyen a békeszerződést és a Saar-medence közigazgatását érintő kérdésekben.

A berlini helyzetre élők fényt vet, hogy az előretelenedett márkától mindeztől szabadulni akar. Berlinben a jóvátételi bizottság munkájának eredményét nagy izgalommal várják. Ez az izgalom a tőzsdén is kifejezésre jut. A nyugati devizák iránt óriási a kereslet. A dollár elérte a legmagasabb árfolyamát. Már 2200-on jegyezték. A kereslettel a kínálat nem állt arányban. Áru nem igen volt. Délfelől a berlini tőzsdén óriási szenzációként azt a hírt terjesztették el, hogy a németek meg egyeztek a franciákkal. Sőt már német-francia szövetségről is beszéltek. Erre a hírre nagy árkínálat támadt.

Nincs megegyezés a jóvátételi kérdésben

Páris, aug. 26. Hivatalos francia körök konstatálják, hogy a német kormány semmiféle javaslatot nem állt elő a jóvátételi bizottság kiküldöttjeinek. Az utolsó pillanatban is azt várják, hogy német kormány olyan javaslatot állít elő, amellyel legalább jókora részét tanúsította volna. A szövetségesek kiküldöttjei elhagyták Berlint, azért, hogy a németekkel meg tudtak volna egyezni.

Cseh-jüszözláv szövetség 15 évre

Prága, aug. 26. A marienbadi konferenciára Benes és Pasics a cseh-slovák-jüszözláv szövetségi szerződést 15 évi időtartamra fogják meghosszabbítani. A szerződés szoros gazdasági és pénzügyi összeköttetést is létesít a két állam között és végleges bázis lesz a kisantantnak. Decs román külügyminisztert szombat estére várják.

Zsidó ifjusági akció az orosz éhezőkért

A népközban nagyarányúnak igerköz segélyakció indult meg Kolozsváron. Az ifjuság köréből indult meg a mozgalom az oroszországi éhező zsidók felszerítésére. Kolozsvár fiatal zsidói felhívással fordulnak Erdély zsidó ifjuságához, hogy a legnagyobb odaadással karolja fel az ügyet. Rövid néhány nap alatt 1316 lei gyűlt össze az éhező oroszországi zsidó gyermekek részére. Ehhez hozzájárultak: Király Lilla és Bernát Rózi 281, Citrom Margit, Feuerstein és Schwartz B. 223 50 Bernát Szerén és Weisz Piri 119, Weisz Vilma 185 50, Hirsch Piroka és Ernő 230, Pollacek Jolán és Margit 227, Pollacek Jolán, Margit és Boske, Weisz Vilma, Hirsch Piroka által rendezett színelőadásból 100 lei. Az akció vezetősége felhívja a vidék zsidó fiatalait, hogy hasonló módon vegye ki részét a munkában. Gyűjtőket és minden felvilágosítást ad Katz Laci gimnáziumi tanuló, Cluj—Kolozsvár Piata Mihail Viteaul (Széchenyi-tér) 10. A gyűjtött pénzeket Katz és Mendel cég címére Cluj, Piata Unirei 10 kell beküldeni. A bizottság egyébként a Calea Regale Ferdinand 52 alatt minden hétfőn délután három órakor gyűlést tart a neológ zsidó iskolában.

Iskolai beiratás. A Reg. Ferdinand (vlt Ferenc József) uti isk. népiskolában a jövő tanévi beiratások e hó 31 én, szeptember 1. és 3-án fognak megtartani, naponta d. e. 8—12 ig és d. u. 3—5 ig. A tanítás 4 én kezdődik.

FAVORIT csokoládé gyártmányai minden háztartásban nélkülözhetetlen! Cluj, Calea Victoriei 99.szám. Telefon 2-71.

HIREK

Zsidó színpad Kolozsváron

Az Uj Kelet tudósítójától

Kolozsvárnak állandó zsidó színpada lesz. Stramer jiddis társulata, színészerökben meggazdagodva, nagy-szerű zsidó irodalmi programmal négy teljes hónapig fog Kolozsváron játszani. A zsidó kulturális előnyomuláshoz gyönyörű dokumentuma ez a kicsiny színpad, amelyről zsidó művészek, zsidó írók gondolatait fogják hirdetni. A háború előtt se Kolozsvárnak, se Erdélynek nem volt zsidó színháza. Még csak vándortársulatok se keresték fel Erdély városait, mert a zsidóság közsényös volt a zsidó művészettel szemben.

Két éve jelentek meg először közöttünk a zsidó színészek. Akkor már erős neozeti elköszít munka után érkeztek. A közönség rokonszenvel, érdeklődéssel várta őket. A zsidó színészet bemutatkozásának kétségteletül súlyos nehézségekkel kellett megüzüdni. De a zsidó művészek megmutatták, hogy tudnak alkotni, tudnak adni, mert zsidók és művészek. Ma már szükséglet a zsidó színpad. Ezt bizonyítja, hogy Stramer átszervezett társulata négy hónapra terjedő munkatervvel érkezik Kolozsvárra.

Az állandó zsidó színpad olyan kulturális jelenség, amelynek igen nagy jelentősége van az egész erdélyi zsidó kulturális fejlődésre. Mert az új társulat művészi programja egészen új, sokkal nehezebb és gazdagabb, mint más kísérletező zsidó társulatoké volt. A művészi programon a zsidó drámairodalom legkiválóbb alkotásai szerepelnek: a varsói, berlini és amerikai színpadok legjobb darabjai. A zsidó színház első-sorban a zsidó drámával, a klasszikus értékű zsidó színpadi művekkel akarja megismertetni a közönséget. Ime itt van Ansky legendája: A díbbuk, amelyről a világ legnagyobb lapjai elismeréssel emlékeztek meg. A díbbuk világirodalmi alkotás, tele zsidó költsézzel és zsidó miszticizmussal. A színház művészi programja igazi iradalmat fog adni, amireh addig nem juthatott a közönség, mert a zsidó drámát a másnyelvű színpadok mellőlték, az eddigi zsidó színtársulatok pedig a könnyű műfajra, amellyel talán nagyobb sikereket lehet elérni, — helyezték a súlyt. Kolozsvár közönsége azonban a könnyű és kicsinyértékű amerikai-zsidó színpadi munkákat nem helyezi az irodalmilag egyszerű értékesebb komoly drámák elé. Stramer társulata operetteket is felvet a műsorába, hogy népszerűsítse a zsidó zenekultúrát. Vigjátékokat is fog adni, bohózatokat is, de az új társulat már feltékenyen öröködi arra, hogy minden darabja irodalmi értékű legyen.

Kolozsvár zsidósága most színházat kap: ezt a színházat azonban meg kell becsülnie. A színház is vállalkozás, amelynek sikere és teljesíthetősége a közönségtől függ. A közönségen mulik, hogy ez az új társulat színészerökben még inkább meggazdagodjék, művészi programját kiegészítse, felelőse és tökéletesebb tegye. A színház mindig olyant ad, amilyen a közönsége. Ha a közönség az iradalmat akarja, iradalmat fog kapni. A kolozsvári zsidóságnak a zsidó színház mellé kell állnia, mert ez az övé. Ez őt játssza és neki játsszik. Mi tudjuk, hogy ebből a kicsiny színpadból, mely az az erdélyi zsidó közönség támogatásával és rokonszenveléssel született meg, nagy és erős színház lesz.

A színpadról egyelőre a zsidó főmegnyelvén: a jiddis nyelven fognak beszélni, de ez is csak átmenet, mint maga a kicsiny színház. A kulturát olyan nyelven kell terjeszteni, amilyen nyelven a legtöbben értenek. Ma még jiddis a kolozsvári zsidó színpad nyelve: nem utópia már, a közeljövő igérete, a héber színpad.

— Az Uj Kelet könyvosztálya portómentesen küldi el mindenkinek könyvés és kottajegyzékét, aki azt egy levelező-lapon kéri.

— Ferdinánd király Varsóba köszül. Varsóból jelentik: A „Kurir” szerint Ferdinánd román király még az ősz folyamán viszonzani fogja Pilsandzki butaresti látogatását. Ferdinánd király a varsói királyi palotában fog lakni, melyet ez alkalomra rendeznek át.

— Ma van a kolozsvári delegátus-választás. A harmadik cionista konferencia kolozsvári delegátusválasztása ma délelőtt tíz órakor kezdődik a chevra kadisa irodájában felállított urnák előtt. A szavazás déli egy óráig tart. A választási bizottság felhívja a sékelizeteket, hogy a szavazásban minél nagyobb számban vegyenek részt és emlékeztet arra, hogy minden 10 sékelizetnek jogában van jelöltet megnevezni, ki felveendő a jelöltek névjegyzékébe. Minden jelöltshez a 10 sékelizet ajánlásán kívül a jelölt irásos nyilatkozata is szükséges, melyben kötelezőleg kijelenti, hogy megválasztás esetén részvesz az aradi konferencián. A jelöltek legelsőbben ma, vasárnap 9 óráig szándok be a Szövetség központi irodájában (Calea Regele Ferdinand No. 48.) a választási bizottság emérré.

— Kiket károsított meg dr. Násztá István? A napokban részletesen foglalkoztunk dr. Násztá István másfél-milliósi hitellezási csalásával. Érdekeség a kölcsönöz a bűnügynek az a körülmény, hogy a hitelezők horribilis veszteségek dacára csak egy-két konkrét feljelentést tettek Násztá ellen, köztük Tamás volt lakshivatali főnök, aki ellenszolgálatás nélkül bocsátotta Násztá rendelkezésére megtakarított pénzét. A károsultak legnagyobb része egyelőre azért tartózkodik a nyílt feljelentéstől, mert azt hiszik, hogy Teleki Géza gróf megtéríti utkarának költséges balépéseit. Ugyanis Násztá minden hitellezőjét a gróf nevével és szavatosságával vezette fel. Násztá a kölcsönözről szabályszerűen kiállított, lejárat határidőre szóló kötelezvényeket állított ki, amelynek bonitását a gróf iradalmi pecsétjével hitelesítette. Tudomásunk szerint Teleki gróf Násztá egyes hitelezőinek kijelentette, hogy az okirattal rendelkező hitelezők követeléseit ki fogja egyenlíteni.

— Delegátusválasztás a cionista konferenciára. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi irodája felhívja az összes helyi csoportokat, hogy a harmadik országoszi cionista konferencia delegátusainak megválasztásáról fölveit jegyzőkönyveket a legsürgősebben küldjék be, mert így lesz lehetséges a konferencia anyagát idejében a delegátusok rendelkezésére bocsátani.

— Egy nagyenyedi tisztviselő titokzatos halála. Sok fejtegetés okoz a nagyenyedi rendőrségnek Harmath bíró sági jegyző titokzatos halála. A városban azt suttogják, hogy egyik barátja ölte meg. Mások szerint orgyilkosság történt. A tény az, hogy Harmath osü törték este nagyobb társasággal együtt a Seidl kávéházban mulatoit. Újfel felé, túlfutót kedélyei, kötekedni kezdett egyik barátjával. A két ember között heves szóváltás támadt, amelyet Harmath azzal szabított felébe, hogy hazament lefeküdni. Másnap reggel holtan találták lakásának egyik mosi ablakában, amint kihajolt benne. A fején nagy nyitott seb tátongott, amely szilyoz, tampa tárggyal okozott ütéstől származik. A titokzatos ügyre, melynek híre vilámpországgal terjedt el a

városban, csak a rendőri boncolás fog fényt deríteni, amelyet ma ejtenek meg.

— Egy szokohamisító szomorú története. Pozsonyból jelentik: Érdekes pénshamisítási pert tárgyait szerdán délelőtt a bratislavai törvényszék. A vádiottak padján Ráska Károly 42 éves bazini asztalos és a felesége ültek hamis ötvényszokolosok gyártása és forgalombahozatala miatt. Ráska Károly „gyártotta” a hamis pénzt, felesége pedig forgalomba hozta a bazini heticváron. A hamisítás azonban olyan primitív volt, hogy azonnal lefogták az asszonyt. Három darab hamis 50 szokolost és egy darab hamis 20 szokolost találtak nála. Ráska Károly minden gép nélkül csinálta a pénzt. Ecsettel festette, pingálgatta hosszú időn át. Egy ötvényszokolos elkészítése, a saját bevallása szerint, négy hónapig tartott. Beteges ember, aki kereszt nélkül volt, így akart pénzre szert tenni. A törvényszék hat hónapi börtönrre ítélte. Felesége hat hónapi fogházat kapott, de az ő büntetésének végrehajtását felfüggesztették.

— Habima Erdélyi Zsidó Színpad. A Habima társulat meghívására Kolozsváron vendég szereplő Loreon társulat hétfőn B. Tomaschovsky gyönyörű háromfelvonásos operettjét „Das verblondzete Schöfale” (Az eltévedt báránka) fogja adni. A darab zenéjét a legjobb zsidó zeneszerző komponálta: Ruceniszky. A következő este Gordin utolsó irását, a „Der Fremde” című négyfelvonásos életképet játssza az együttes. Keddén színpad kerül a „Bar-Kochba” című énekes dráma, amely Európa és Amerika zsidó színpadain óriási sikert aratott.

— Házasság. Sipos Marcell, a „Forresta” igazgatója Bukarest eljegyzte Brecher Jolyt Besztercéről. (Mindem külön értesítés helyett).

— Leégett egy zempléni falu. Nagy-mihályból jelentik: A közelben fekvő Petroc községben tegnap délelőtt borzalmas tűzvész pusztított, amelynek majdnem az egész falu áldozatul esett. Alig maradt ház épen és a termés nagyrésze is elpusztult. Számos gazdát jutatót köldusbotra a pusztító tűzvész, amelyet egy cséplőgépből kipattant szikra okozott. Mint a hivatalos vizsgálat megállapította, Benkő cséplőgéptulajdonos gépből pattant ki a szikra. A gép nem volt szikrafogóval ellátva és a hatóságilag kijelölt távolságon innen volt elhelyezve a falu közelében. A tűz délelőtt 11 órakor ütött ki és csak a késő esti órákban sikerült lokalizálni. A nagy-mihályi tűzoltóság azonnal kivonult, de a vízhiány következtében nem tudott eredményesen munkát végezni. Estére úszkás romok jelölték már csak a virágzó község helyét. Benkő megadóhott a faluból, mert félt, hogy a feldühödött nép agyonveri. Kérésre kérésre megindult a nyomozás. A szpánáus akcióit indított a kenyérméltűl maradt lakosság felszélyezésére.

— Meggyilkoltak egy amerikai visszavándorlót. Zagrából jelentik: Agulinda néhány nappal azelőtt Amerikából visszazérkezett Turát István földműves és a vasutóiról való leszállása után egy bankba ment, ahol dollárjait dinárokra váltotta be. Amikor a faluja felé indult, három ember hátulról megámadta és revolvelővésekkel leterítette. A rablók a súlyosan megsebesített Turkától 463 000 dinárt raboltak el. Az áldozatot a városi kórházba vitték, ahol néhány percre magához tért. A vizsgálóbíró előtt ekkor megnevezte me-

rénylőit, három szomszédját, akik tudják, hogy pénzzel érkezett Amerikából. A csendőrség ugyanazon napon elfogta a rablógyilkosokat és az ügyészség fogházába kísérte őket.

— Tizenkét frankkal Németországban keresztil. Egy arlovenszkoit újságíró a napokban érkezett vissza Londonból Németországban keresztil. Újjaról rendkívül figyelemreméltó észrevételeket közöl: Az angol piac — írja — a maga spléndid isolationjában nem reagál a közép-európai árhullámzásra. Ime egy két angol áruok: 1 pár elegáns férfi lakcipő 28 shilling, 1 jó férfi ruha 160 shilling, 1 gyönyörű női kosztüm 180 shilling, 1 női kálap a legelőkelőbb üzletben 100 shilling, 1 férfi kálap 16—24 shilling, 1 pár férfi zokni 1 shilling 4 p., 1 női harisnya 3 shilling, 1 autótaxi utazás felórán keresztül 7 shilling, 1 ebéd valamelyik közép-szerű restaurációban 2 shilling 4 p., 1 tea kezessel 6 penni. Angliában tehát a közép-európai viszonylatokkal való egybevetésben drágaság van. Viszont tekintetbe kell venni, hogy egy szállító munkás havi jövedelme 12 font, míg a munkanélküli segély 4 font egy hó apban. Mig Londonból haza érkezik az ember, önmagán tapasztalhatja legjobban a valuta értéket. Mig az odautazásom 4 fontra került, a visszatúzákom a német márka esése miatt nem került többre, mint 2 fontba s 1—2 shillingbe. Még pedig a következőképen: A vasuti jegy és a hajójegy Londonról Doverig 1 font 1 shilling (menet csak egy font volt, közben a belga frank a fonthoz viszonyítva valamivel emelkedett. Egy fontot átváltottam a belga hejón belga frankra, kaptam érte 56 frankot s egy-két centimet. Ostendben a kontinentális expresszre szálltam, fiztettem a német határig 48 frankot. Maradt 14 frankom. A német határon átváltottam márkára, kaptam érte 1350 márkát. Ebből megváltottam a következő gyorsvonati jegyket Berlinen át Oderbergig, a gyorsvonati étközében megeltem egy négyfogásos menüt 120 márkáért, vacsoráztam, vettem egy doboz cigarettát 1 K 40 f. csehslóvak értékben (20 darab volt benne, első minőségű) s meidezen felül maradt 340 márkám. Eért Zsolnáan kaptam egy darab sonkás szeletet s egy pohár sört. Németországban a mi viszonyainkhoz elképzelhetetlenül nagy az olcsóság. Belgiumban 12 frankot fiztettem egy szerény vacsoráért. Ezen a pénzen átutartam egész Németországot, kényelmesen, nem spórolva s még 300 márkán felüli összeget takarítottam meg.

— Hangverseny a színajai játékaszinóban. A színajai játékaszinóban az igazgatóság esténtént előkelő művészek közreműködésével hangversenyeket rendez. Tegnap Anna Moga Georgescu és Juliette Andiberi lépett fel, ma pedig C. Nottara és Helona Ivenyj a butaresti opera kiváló szoprán-énekesnője tartanak hangversenyt. A következő napokon 70 tugu szimfonikus zenekar fog hangversenyezni. A színajai országos zeneversenyek győztesének a kaszinó igazgatósága szép kupát és hat értékes díjat tűzött ki.

— A Tarbut hírei. Értésük az érdekelteket, hogy a Tarbut középiskolában a beiratások azért hó 1 én, magánvizsgálatok 3 án lesznek. 4-én a rendes tanítás veszi kezdetét. Később jelentkező tanulókat csak indokolt esetekben vesszünk fel. Az igazgatóság.

* Gyakorlott ügyvédjelölt, aki perfect román és magyar, tegyen ajánlatot dr. Erdős Izor dícsőszentmartoni ügyvédnek október elei belépésre. Díjazás megállapodás szerint.

Uj Kelet könyvosztályának könyvujdonságai

Kötve	
Bin Gorion: Zwei Generationen	18—
Bin Gorion: Born Judas I—IV	248—
Bin Gorion: Sagen der Juden III	102—
Max Brod: Die Einsamen	62—
H. Heine: Hebraische Melodien	12—
Hoefflich: Feuer im Osten	25—
J. Hslevi: Dwan	28—
Leben und Worte des Baal-Sim	25—
Seidmann: Aus dem heiligen Buche Sohar	20—
Portó és csomagolás 4—6 lei.	

Oficiul Român de Comerț și Industrie
nemzetközi szállítási vállalat Érmihályfalva-i fiókja

Elfogad és teljesít bármilyen kereskedelmi, szállítási, eivamosági és tranzitálási megbízást.
Iroda: a vasutállomás mögött.

Ítélet a Landau-perben

Személyes szabadság megsértése címén ítélték el a gyilkosokat

— Uj Az Kelet tudósítójától —

A Landau-perben a budapesti törvényszék büntető tanácsa ma délután kihirdette az ítéletet. A hetekig tartó törvényszéki tárgyalás állandó jellegűben tartotta a magyar főváros közönségét, mert a tárgyalás minden egyes napja újabb és újabb szenzációs fordulatot hozott fel abból a kegyetlen fertőből, amit egyszerűen fehérterror nével sokak megjelölték. A bíróság előtt gyilkosok állottak, egy ártatlan és védtelen öreg ember nyomorult gyilkosai, akik pénzszerzők és bestiális ösztönöket tempolták ki az öreg Landau megrázott és halálragyogó szemében.

A Landau per belevágított a fehérterror embertelenségeibe, megrajzolta a magyarországi gyilkosok portréját, azokat is, akik egyelőre még nem állottak és nem állanak törvényszék elé. Szinte fantasztikusan megdöbbentő jelenetek játszódtak le a bíróság előtt. Felvont a lemezszárolt Landau családja és a tanu-vallomástól kialakult, hogy a nemzeti hadsereg ruhájába öltözött martalócok és gyilkosok szabadon és fék nélkül garázdálkodhattak Magyarországon. Megrázó volt Landau Salamonnak, a meggyilkolt fivérének tanuvallomása. A megtört öreg ember a Tórára akart megesküdni, hogy ezzel a szent esküvéssel is bizonyítsa, fivére gyilkosok áldozatává esett. „Nemzetem egyik legjobb fia volt”, mondotta az öreg Landau és büszkén és félremagyarán hangulatosan mondotta, hogy a zsidó nemzet egyik legjobb fia. Érezte, hogy ezzel a megismerés és öntudatos kijelentésével magára uszítja a még mindig szabadon garázdálkodó fehér terroristákat. „A Jézus és becsületet nép védelme alá helyezem az életemet.” Mennyi elszántság és mennyi öntudat van ezekben a szavakban.

Bár a tanúk vallomásától megdöbbentően alaktul ki, hogy Landau Adolf gyilkosok áldozata lett, az egyoldalú és még mindig gonosz befolyások alatt álló magyar bíróság felelőtlenül egybe ítéletet hozott, mert elejtette a gyilkosság vádját. Dóhé Nándor és Ruzics Ferenc két csupán szarolás büntetésben mondották ki bűnösnek, Sipos Kamillót pedig hivatalos hatalommal való visszaélés büntetésében és személyes szabadság megsértésében marasztalták el. A Landau-per tárgyalásának utolsó napjáról, az ítélet kihirdetéséről a következő táviratunk számol be:

Budapest, augusztus 26. A budapesti törvényszék büntető tanácsa ma délután egy órakor hirdette ki az ítéletet a Landau perben. A törvényszék épületét erős rendőri készenlét szálta meg. A tárgyaló terem zsúfolásig telve volt érdeklődőkkel.

A bíróság Dóhé Nándort és Ruzics Ferencet szarolás büntetésében mondotta ki bűnösnek,

és ezért Dóhé három évi fegyházra, mint főbüntetésre és tíz évi hivatalvesztésre. Ruzics Ferenc dr. ügyvédet pedig két és fél évi fegyházra és dayvendi diplomájától való megfosztásra ítélte.

Sipos Kamillót hivatalos hatalommal való visszaélés büntetésében és személyes szabadság megsértése címén marasztalta el a bíróság és összbüntetésül öt évi fegyházra ítélte.

Hivatalos hatalommal való visszaélés büntetésért ítélték el Becker detektívet és Tóth Andort is. Becker három, Tóth tíz hónapi börtönbüntetését kapott.

Arab felkelők között

— Az Uj Kelet Palesztinába kiküldött munkatársától —

Haifa, július.

Az egyik arab felkelő, Sukri Beikás, megfogta keremát, kihúzta az „El Kermel” szerkesztőségéből és azt mondta:

— Most elvisszem önt az elégedettek közé...

A következő pillanatban már egy mély sikátorba kanyarodtuk. Aztán az egyikből befordultunk a másikba, mindenféle sötét utcakörökben mentünk, míg végül, már magam sem emlékszem miképpen, egy hosszú, hőlábnyomos, keleti ház folyosóján keresztül öblös kávéházba lépiünk, amelynek nyugati ablakain át megpillantottam a tengert.

A tenger bék színtől eltérítve, a kávéház színe és levegője sűrű és sötétebb volt, egyik másik asztalon már lámpák égtek, a padlóra leültetett vörös, zöld, sárga nargilék pedig — a tetejükbe rakott paraszoktól — úgy világotítottak, mint a lampionok.

A gyékényességekön kővér, domború hűs, óriás arabok ültek székben, szembe jutott, hogy legalább a felük homoszexuális — és megéreztem az undortól. Egy egészen külön sarokban azonban ültek a felkelők, európai ruhájú, foxos, keresztény arabok, soványak, többé-kevésbé kulturált arcuk, nem is rosszul néztek ki, csak éppen hogy az állásukat vesztették el, a török uralom alatt az államnál viselték, azóta minden este hétfőtől tízig ezeket a drága jó színeköröket fájlatják vissza ebben a kávéházban, és talán csak néhányan vannak közöttük, akik valóban meggyőződéses arab hazafisok és akik azért gyűlölik az angolokat, a franciákat és a zsidókat, mert — Sírnia, Palesztina, Egyiptom és az arab felségség összehozásával — a régi, dicsőséges Nagyrábiát akarják visszaállítani.

Sukri Beikás bemutatott: — itt van egy derék magyar újságíró, uraim, ennek el lehet mondanom mindent, azért jött, hogy megismerje a zsidók és az arabok közötti a viszonyt és hogy Európában az arab ügynek propagandát csináljon... Ugy-e? — fordult hozzám.

— Igen... igen — mondottam és belecséztam Beikás, szemébe. Beült pedig végig fel voltam háborodva: — Örömet, hogy egyik embernek hogy kell használni a másik előtt! — és a legzűvösebben, be sem várva, amíg megszokodni és gyűlölködni kezdenék, ezt kiáltottam volna oda nekik: — Sőt, bnts aiatok vagytok mindannyian!... még mindig nem értitek meg a cionizmust?!... hát nem látjátok, hogy ez egy egészen más mozgalom, mint a többi nacionalista mozgalom... hiszen ti magatok mondtátok, hogy amióta a zsidók itt vannak, azóta van csak rendes közlekedés, ipar, kereskedelem, kultúra Palesztinában... tehát akkor most mit is akartok!... rendetek már a zsidók csak egyszer is nacionalista tüntetést!... ugye nem?... hát akkor mit beszéltek folyton zsidókról és arabokról és mit politizáltok itt minden este... inkább menjetek rögtön haza... az orvosi laboratóriumokba... a redakciókba... a mérnöki irodákba... kezdjétek el ti is komolyan dolgozni, hiszen már egyszer eszerevettetek, hogy itt most csak a munka a fontos... én is magyerk haza... aláozgaja... sáidal... egyébként nem is vagyok protestáns és keresztényszocialista újságíró... Ben Ami vagyok... héber nevem van... de ez nekem nem is fontos... a fő, hogy emberek vagyunk és hogy azok legyünk... szervezettek!... szalom!... sáida!... vagy ahogy akarjátok... : csak csináljátok végre

valami egészen érdekes és emberhez méltó dolgot!

Sokáig lehettem magamban elmélyedve, mert mire felnéztem, láttam, hogy minden szem szúrósan rántekint. Agyamból gyorsan kiejtettem az ózinto gondolatokat, csak a buták mindegyik ért külön megölnének, de milyen kellemesen csódtam, amikor a többiek tiszteletteljes figyelem körében, körülülve az asztalt, Sukri Beikás beszélni kezdett:

— Én is szocialista vagyok és...

Már nem is engedtem tovább jenni:

— Akkor miért üs nacionalista isgatást?... nem értem...

— Tudóllik mi nemzeti szocialisták vagyunk effendim. Igen, mi nemzeti szocialisták vagyunk.

— Nem értem Sukri Beikás, nem értem. Ha öök szocialisták, miért gyűlölik a zsidókat?

A körök gyűlt arabok, akik beszélgetésüket figyelték, a szemükkel intettek egymásnak erre a kérdésemre. Láttam, hogy gyanakszanak. A kérdés nagyon meglepte őket: miért gyűlölik a zsidókat? Hogy lehet ilyet kérdezni egy magyar keresztényszocialista újságíróról?

— Gyűlöljük, mert gyűlöljük — magyarázta Beikás. Ez egy vérszopó fajzat. Mindent elhalszanak az orruk előtt. Mindent. Hivatalt, földet, ipart. A talaj napról napra csuszik a lábunk alól. Haifaba majd mindennap éreznek negyven-ötven zsidó. Van eset, hogy ezek jönnek napok alatt. Éhes emberek, rongyosak, szegények. Mi itt élünk évezredesekig. Estünk, itunk, aludtunk, háboruztunk és köze dolgoztunk is egy kicsit. Urak voltunk a magunk portáján. Most beö öntenek ezek a fekete, sovány zsidók és kiszaladunk a földre. Ekével hasítják, osztoroznak, követ törnek, bánáznak, fákát ütlenek. Dolgoznak. Minék kell folyton dolgozni? Azért teremtet Allah, hogy folyton a földet turja? Barakok vagyunk talán?

Az arabok merően az arcomba bámulva lesték a hatást. Minden ideg szálam megfeszítettem, hogy nyugodtan maradjak. Egy meggondolatlan reflexmozgás elárulta volna, hogy ki vagyok és a szél s bőrvék mellett előserültek volna a éles, hideg pengék, amelyek átkosotul dolgoztak a májusi zavargásokkor.

Nagyon érdekes, amit öntől hallok — erőltettem magam csakugyan ilyenek ezek a zsidók. Én is jól ismerem őket. Folyton dolgoznak, nem tudják idejüket szabad ember módjára a kávéházban tölteni.

Szavaim jó hatást keltenek. Beikás ujult erővel folytatta:

— Nos lássa, effendim! Ezért gyűlöljük a zsidókat. És még milyen dolyfősek és vakmerők. Minden zsebükben kézigranát van és revolver. Ha ök barátságban akarnak velünk élni, miért nem próbálnak hozzánk aláismazkodni? Mindig azt vonzóják, hogy nem gyűlölnék minket és testvéri szeretetben akarnak élni velünk. Miért nem idomulnak hozzánk egy kicsit? Utóvégre ök a jövővények. Nem igaz? Nos lássa! Ne dolgozzanak úgy, mint egy igavonó barom. Igy nem tudjuk őket sohasem utólléni. Mi jóba leszünk velük, de ne hagyjanak minket a hátuk megett. Az arab nem rohanós fajta. Lassan járunk, de biztosan. A zsidók szágúdauek. Nem tarthatunk velük. Mi szocialisták vagyunk és tudjuk, hogy Lenia mit akar. Legyen egyenlőség! De a zsidók ezt nem akarják. Nekik nem kell egyenlőség és szociali mus, ök inkább dolgoznak Palesztinában félmillió arab él. Évezredes óta itt lakunk. Kialakult világszemléletünk van. Arról lehet vitakozni, hogy az éleformáink helyesek e, vagy nem, de az tény, hogy a zsidók meg akarják bontani azt a nyugodt, kényelmes és biztos kört, amelyen belül mozgunk.

— Hogyan, a zsidók beavatkoznak az arabok magánéletébe?

— Közveve igen. Ök hagynak minket élni, ez lehetetlen. C inálhatunk tőlük, amit akarunk. Nem is ez a baj, hanem az, hogy ök is azt csinálnak, amit akarnak. Én ök nagyfóiban vannak. Mondtam, hogy mi szocialisták vagyunk, de nem szítek. Most már tudja miért?

— Még nem egészen. Nagyon

szívesen meghallgatom, hisz épen azért jöttem ide. Fejtse ki részletesen a véleményét.

— Nézze effendim, mi alapjában nem gyűlölnék a zsidókat. Tudjuk, hogy közös törzsből származunk. Ök is szeretik a fajtájukat, mi is szeretjük a magunkét. Már mondtam, hogy ök, mértföldös oszizmával járnak. És nekik jó és nekünk sem lenne rossz, ha nem Palesztinában, hanem Grönlandban, Kaliforniában vagy a Havai szigeteken akarnának hasát építeni. De itt akarnak. És én szeretem a fajtámat minden bűnével, erőnyével együtt. Ez természetes is. De szocialista vagyok és szeretek minden fejtát, csak az enyémet öni hagyják. Mint ember, örülök, ha a zsidók valhol a Tíz-földön építenének egy mintáállmot. Azt beismerem, hogy tudnak mintáországot építeni. De itt akarnak és sajnos, ha Allah nem segít, fognak is. Már most én nem tudok a zsidó nép újjászületésének örvendeni, mint szocialista, mert mint arab látom, hogy a fajtám napról napra hátramarad annyival, amennyivel a zsidók előrehaladnak. Hiába, ez faj nekem.

— Nagyon érdekes...

— Hallgasson csak tovább. A zsidóság napról napra szaporodik és ismeredik Palesztinában. Tagadhatatlan, hogy az az új kultúra, amit reprezentálnak, sok jó szolgálatot tett az arab tömegeknek. Hiszen a zsidók idezőnlése előtt szocialis szempontból valóssággal középkori állapotok voltak Palesztinában. Az effendik nagyobb urak voltak, mint Lenia előtt az orosz kormányzó és a fellahok rabzolggábbak voltak, mint Lenia uralomrajutása előtt az orosz muzsikok. Az arab tömegek ma ott tartanak, ahol a francia tömegek az 1789-es forradalom kitörése előtt. Mi nem lehetünk a zsidók versenytársai. Hol van a mi fellahunk példái a nuriszi zsidó paraszttól. Néhány hónapja náluk jártam valami dolgotban és láttam, amikor a nehéz munkától hazajöttek, megfürödtek és egy jelentékeny csoport Giorgio Bruno filozófia-történelmi jelentőségéről vitakozott. Mikor jut el a mi degenerált, trachomás, vérhasos paraszti idág? Ha mi a zsidókat gyűlöljük, az csak természetes életösztön.

Néhány pillanatig nem tudtam szóhoz jutni. Ugy éreztem, hogy a nyelvem óriásivá dagadt és nem enged lélegzethez jutni. A szemgolyóm tüzben égett és ugy éreztem, hogy hangyák mászkálnak a torkomban. Nem bírtam tovább, karommal széles lendületet téve, felálltam. Most fel kell az asztalra ugranom, — gondoltam — fel kell ugranom és beszélni kell ezeknek a megszedült, ferdültagyu szerencsétlen embereknek. Meg kell magyarázni, hogy a szerves élet alkot és rombol. Ami férges, ami poshad, ami nem ható erő többet az élet misztikus organizmusában, annak pusztulni kell. A hegy nem szállhat le a völgyhöz; a sas nem lehet pocsolyatúró bogár. A zsidóság belső dinamikus erőtlé hajtva egy egyszerű történelmi folyamat legfőbb tevője lett és nem állhat félre az utból azért, mert egy másik rohadásra itél tömeg, feloszlásának utolsó éviit háborítatlanul akarja leélni... Ezt elmondjam az araboknak, a füstös, rosszasgu kávéházban? Több legyen egy mártírral? Nincs értelme. Erőltettem mosolyogtam:

— Pompás dolgokat mondott kedves Beikás. Nagyon köszönöm, hogy rendelkezésemre állt. Meg fogom inni szórni szóra. Sajda, effendik! Allah önökkel!

Az arabok homlokukhoz emelték kezüket és meghajoltak. Már bint voltam az arab negyed sikátorában. Levegőt! Levegőt! Nem éreztem sulyát a testemnek és a felszabadulás egyszerű érzésével futva rohantam a zsidó negyed felé. Tíz perc múlva Palesztina legnagyobb malmának félig kész épülete előtt álltam. A barakkokból kihangsóit az elfáradt chaluok mély, egészen lélegzetvétele. A tiszta égen csillagok ragyogtak és a harcson minaretteken furcsa torokhangon énekelt a műzsin:

— La Allah, illa Allah!

Ben Ami

Állásnapok

18—
IV 248—
III 102—
62—
12—
25—
28—
Sim 25—
20—
6 lei.

SPORT

Elődöntő mérkőzés Románia bajnokságáért

A nagyváradi Törökvs és a Victoria találkozása

Az Új Kelet tudósítójától

A FSSR bukaresti központjának határozata értelmében a kerületi bajnokságok kiesési rendszer mellett körmérkőzéseket kötelesek tartani egymással Románia 1922 évi futballbajnokságáért. A kolozsvári kerületben azonban az általánossá vált rendszertelenség miatt még mindig nem dönt el, hogy a kerület bajnokságát büszke címe melyik egyesület játékosait illeti Kolozsvár bajnokságát a Victoria nyerte meg, a mult azonban Kolozsvárhoz tartozott Nagyvárad bajnokságát pedig jelenleg a Törökvs, bár a bukaresti központ a NAC feleltetését, amelyben a Törökvs részére visszadott négy pont ügyében tiltakozását fejezte ki, még nem vette tárgyalás alá.

A ma délutáni Törökvs-Victoria mérkőzésen nyer végleges tisztázást tehát az a kérdés, hogy a kolozsvári kerület bajnokságát melyik csapat nyeri meg. Mindkét csapat hetek óta szorgalmasan készül a találkozóra és így a mérkőzés igen hevesnek és izgalmasnak ígérkezik. Reméljük azonban, hogy Steinhübel Zoltán (aradi Gloria-CFR) szövetségi bíró szigorú intézkedésekkel eljött vezi, hogy a Isgutóbbi DVSC-Victoria mérkőzésen általános felháborodást keltő botrányai ne ismétlődjenek meg.

A másodosztályú bajnokság döntőmérkőzése viharos ellentétet váltott ki a szövetség labdarúgószakosztálya és a pályabizottság között. A labdarúgószakosztály, a szabályok imperatív rendelkezésének megfelelően, közölte a Marosvásárhelyi Sport Egyesület vezetőségével, hogy a kerület másodosztályú bajnokságáért döntőmérkőzést kötelesek tartani a KKASE csapatával, amely Kolozsvár másodosztályú bajnokságának nyertese lett. Ertesülésünk szerint azonban a pályabizottság elnöke nem hajlandó ennek a mérkőzésnek a megtartására a sporttelepet átadni, a Victoria pedig nem akarja az MSE igazolt költségeit sem megfizetni. Mútan a labdarúgószakosztály táviratilag rendelte az MSE-t Kolozsvárra, könnyen megtörténhetik, hogy a marosvásárhelyi bajnokságot tényleg lejön, a mérkőzését azonban mégsem tarthatja meg és így nemcsak ő teszi ki magát a farsztó utazás kellemetlenségeinek és felesleges költségeknak, de érvényes anyagi károsodás éri a KKASE-t is, amely a mai vasárnapra kedvező feltételek mellett köthetett volna le a csapata részére mérkőzést. A kulissza mögött folyó kártyakeverésbe nem volt alkalmunk betekintést nyerni, nem is szenzációhajhászás vezérel a tények fentartással való közlésében, de rá kell mutatnunk arra az intrikus és mefizetői mérgekverésre, amelyet a kolozsvári sport néhány exaltált korifeusa úgy a szövetség, mint az egyesületek és a bírák ellen a háttérben folytat és romboló munkájával épen a bajnoki szezon megkezdése előtt igyekszik az egyesületek és a szövetség harmóniáját megbontani.

Apellálunk ebben a kérdésben dr. Dragomir Silviu egyetemi tanár, a kolozsvári Comitetul Regional elnökének pártatlan objektívására s hinni reméljük, hogy energikus kézzel fékezi meg a sport-terrorfiuk további önkényeskedését.

Az erdélyi és bánáti sportkerületekben ma, augusztus 27 én egyébként a következő mérkőzések kerülnek eldöntésre:

Szamosujvárt a KKASE kombi nált csapata barátságos mérkőzést tart a Sportával.

Aradon a Gloria-CFR a Hakoah-val, az ATB pedig az AAC-al tart körmérkőzést, amelynek döntőjét aug. 28-án, hétfőn rendezik meg. Az AMTE nem vesz részt a körmérkőzésekben, hanem barátságos mérkőzést játszik a TAC csapatával, amelynek hosszú szünet után ez lesz az első aradi szereplése.

Brassóban a kolozsvári CFR és a Brasovia csapatai mérkőzést terveznek a városos mérkőzés keretében.

A Sámson a NAC elleni mérkőzéséről. A következő nyilatkozatot kapjuk: Az Új Kelet szerkesztőségének, Kolozsvár Az Új Kelet f. hó 20-iki számában a NAC-Sámson mérkőzéséről kapcsoltban Strasser Emil ur, a NAC intézője, az ómet Már-m rosszigeten ért vereséget az zai szeretné szépteni, hogy a NAC csapata Ijb és újabb játékosokból állt és hogy az első csapatból csak Kingli és Dankó szerepeltek. Ezzel szemben a bírói jelentésben felüta-

tott csapatösszeállítás szerint Kőrössi és Glück is játszott, akik az I. csapat állandó tagjai. Hogy mi nem a NAC telje I. csapatával mérkőztünk, azt annak tulajdonítottuk, hogy a NAC nem tett eleget szerződésbeli kötelezettségeinek, mely világosan kimondja hogy legalább hét standard első csapatban szereplő játékost köteles felülden. Egyébként egyben Strasser ur nyilatkozata folytat a nagyváadi szövetségnek megtejtük a szátkéges lépéseket. A közzétételt fogadják sives köszönetünket. Kiváló tisztelettel: Goldl Izidor, a Sámson főjegyzője.

Labdarúgás

A DVSC harmadik nemzetközi mérkőzése. NAC-DVSC 6:1. Nagyvárdró jelenleg a Debreceni Vasutas Sport Club futballcsapata augusztus 25-én tartotta meg harmadik román mérkőzését a NAC csapata ellen. A DVSC az utazás út és a két kolozsvári mérkőzés öt farsadtan állott ki. Részben ezek a körülmények magyarázák, hogy a DVSC 6:1 arányú súlyos vereséget szenvedett a mindvégig nagy fölényben játszó NAC csapatától. A mérkőzés bírja Kiss Kálmán volt.

KÖZGAZDASÁG

Meggátolják a tengeri kivitelét

A sínait minisztertanács gazdasági határozata

Az Új Kelet munkatársától

A sínait nagyfóntosságú minisztertanácsban a délutáni ülés alkalmával több fontos gazdasági probléma is elintézésre nyert.

A gabonellátással kapcsolatban Sasu ipar-és kereskedelemügyi miniszter közölte a kormány tagjaival, hogy a termelők nagyrésze megtagadta a rendelkezésben előírt gabonamennyiségek átadását a kormány közvegeinek. A rendelet szerint ugyanis a belső szükséglet fedezésére a kormány maga vásárolja össze a gabonát. A minisztertanács felntalmazta a kereskedelemügyi minisztert, hogy beletása szerint rekvirálhassa a szükséges buza és rozsmennyiségeket a termelőktől és a kereskedőktől, akik önszántukból nem hajlandók felszámolni.

A miniszter azt ajánlotta, hogy a mai kontingentálási rendszert változtassák meg, mert az idei termés 200 ezer vagon buza, amelyből a belső szükségletet 180 ezer vagonnal fedezni lehet. E kérdésben a minisztertanács nem határozott.

A buzaellátás kérdése után a tengeri-ellátás kérdése került megvitatásra. Tekintettel az idei gyöngye tengeri termésre, a belső szükséglet biztosítására a kormány elhatározta, hogy gatlóki viteli illetéket ró ki a tengerire. Az exportörök esserint minden vagon tengeri után 30.000 lei kiviteli illetéket fognak fizetni, ami kétékivül a minimumra redukálja a tengeri kivitel. Ennek az intézkedésnek közvetlen következménye a tengeri árának gyors esése lesz a belföldi piacon. A népbankok központi igazgatóságát meghatalmazta a minisztertanács, hogy a szükséges tengerimennyiségeket összevásárolja és eljuttassa azokba a megyékbe, ahol a lakosság tengeri szükséglete nincs biztosítva. A tengeri

vásárlás céljaira a földmivélsügyi miniszter fogja a szükséges pénzeszeget rendelkezésre bocsátani.

Ugy a buza, mint a tengeri ellátása felügyeletével a kormány az ipar és kereskedelemügyi miniszteriumban működő legfelső értelmezési bizottságot bízta meg.

Belföld

(x) A valuta ingadozásának hatása a textilpiacon. A valutafolyások állandó ingadozása nagyon is érezteti hatását Románia kézművű kereskedelmében. Ez mutatja legjobban, men yre ki vagyunk szolgáltatva a külföldnek. A lei váratlan emelkedését és visszaesését főleg az angróristák sanylik, akik az új helyekre való tekintet nélkül kénytelenek voltak árjukat eladni. De ha a lei stabilizálódik, a textilpiac ismét kedvező viszonyok közé jut, mert a kereslet meglehetősen nagy. Ezt bizonyítja, hogy a gyapot még mindig hatszázon felül van. Az amerikai gyapot is, amely a dollártól függ, 16 leiről 2050 leire emelkedett yardonként. Nagyon keresett árúctk a szabóváson, amelynek gyári ára 25-27 lei. A obiffon ára jelentésten esést mutat. Gyengébb minőségűt 19, jobbat 22-24 leiret kapni, ami megfelel a hét pennyért felajánlott angol árú paritásának. A fekete szalín is keresett árúctk. A 130 sülésességű méteréért 60-66 leit fizetnek. Barchet még nem vesznek a siskereskedők, akik a lei újabb emelkedéséül félnek. Egy kevés cseh árú van csak forgalomban 24-28, francia barchet 30-32 lejes árban. A többi textilárúctknál az árak még nem állapodtak meg, de kereslet sincsen.

(x) Szalmakalpyárat alapítottak Tordán. Tordától jelentik, hogy ott nemrégben „Batán szalmakalpyár betéti társaság” cég által szalmakalpyárat alapítottak, amelynek tulajdonosai Ausländer Aron, Spitzer Miksa, Spitzer Salomon és Basch Lajos. Az új gyár már üzemben is van és nagy tömegben gyártja a szalmakalpyákat.

(x) Kitérmelek a jugoszláv petróleumforrásokat. Belgrádból jelentik: A Magyar Földhitelintézet bevonásával a Royal Dutch Company részvényirtásaságot alapított a lipóki petróleumforrások kitérmelesére. Ugy tervezik, hogy a petróleumot csatornákon Fiuméba vezetik és csak ott gyűjtik csatornába. Az eddig végzett furások a legjobb eredménnyel bíztaknak.

(x) A szeszkviteli engedélyek kérelmezése. Bukarestből jelentik: A pézügyminiszterhez intézet szeszkviteli engedély iránti kérvényeknek tartalmaznia kell, hogy az árú melyik határállomáson megy át és hová szél. Szesz után kviteli díjat nem kell fizetni, sem a szeszadókat. Ezzel kapcsolatban a pénzügyminiszter rendeletet adott ki, mely szerint a szeszadót deponálni kell a kolozsvári pénzügyi államtitkárságnál, amit eddig Bukarestben kellett tenni. Biztosítéskul bankhitelt is elfogadnak. Amennyiben a szesz az engedély kiállításától számított harmadnapon belül ki nem szállítják külföldre, a deponált összeget az állam belföldre kötelező szeszadónak minősíti és nem fizeti vissza.

(x) A legújabb gabonárak: Galicában és Brailaon az árpa 29 000, zab 31 000 lei vagononként, Konstancaóban mindkét tétel ötszáz leivel drágább. Bazargicban a buza másszájért 300 leit fizetnek. Newyorában a buza 115-50-117-50, Chicagóban a buza 101, ankoreica 59-50, zab 31 12, rozs 68 25 Berlinben a buza 2700-2650, rozs 2050-2000, árpa 2400-2300, zab 2350-2300, kukorica 2040 márká 50 gszent. Pari-ban a buza 81 70, rozs 48 50 zab 64 50, árpa 64-65, kukorica 59-50 frank másszájéért.

(x) Nem fizetik a kontingentált gabonát a bukaresti gabonakereskedők szövetsége teguspi ülésében foglalkoztak a gabonakereskedők panaszaival, hogy a kvitelre szánt gabonából az államnak átadott kvóta árát késedelmesen fizetik. Határozatába menti, hogy az érdekelteket értekezletre hívják össze Braila, a jövő héten a szükséges lépések megbeszélése végett.

(x) Biztosítják az őszi vetőmagot. Bukarestből jelentik: A javadalmi miniszterium földmivélsügyi igazgatósága megbízást kapott, hogy őszi vetőmagnak való búzát vásároljon. Használom az állami gazdaságok búzatermelését a vetőmagnak őszik meg.

Külföld

Emelkedett a márká

(x) Zürchi zárlat augusztus 26-án. Berlin 29, Amsterdam 205, Newyork 524 75, London 2347, Paris 3965, Mianó 2265, Prága 1870, Budapest 29, Varsó 6 50, Bécs 050, bélyegzeit 0 75.

(x) Ezer vagonot kapnak Bukovina fatermelői. Bukarestből jelentik: A CFR. vezérigazgatóságra rendeletet bocsátott ki az összes üzletvezetőséghez, amely szerint tartoznak a legsürgősebben Cernovitzba üldeni ezer vasúti kocsit a Bukovinában felhalmozott épületfa készletek azonnali elszállítására.

(x) Folyékony nyersanyagok világkiállítására. Párisból jelentik: A vegyipari társaság kezdeményezésére a világ petróleum, bitumen, lignit, benzol, szesz és olajérdekeltségei kongresszusa gyűlnék össze Párisban. A kongresszus október kilencedikétől tizenötödikéig fog tartani a francia kereskedelemi, földmivélségi, gyarmatügyi és közmunkaügyi miniszter, valamint a kincstári javak államtitkárságok felhatósága alatt. Ezel kapcsolatban nagy nemzetközi kiállítás rendeznek a l'Espianade des Invalides-ban. A kiállításon Románia is képviseltetni fogja magát.

Feladás szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Működő: MADONA nyomda és kiadóvállalat Rt.
Szerkesztőségi telefonszám 977

Markovits F. ékszerész,
Cluj, Wesselényi-utca 20. sz.

Arany- ezüst ékszerek, kinaezüst és ezüst dísztárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Törő aranyat, ezüstöt, briliánt legmagasabb napi árakon veszek. 1938

Rókát és más szőrmét fest az Unio gőzmosógár Kolozsvár

Feuerstein Kálmán Cluj, Strada Chinez 2-a.

Mindenféle puha és keményfa készletek, erdők. üzemek stb. vétele, eladása és közvetítése. 1938

Grünwald üvegesiszolda és tükörgyár

Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnek. Épületüvegezési vállalat! 1400 Ujrafoncsorozás. Finntükrök.

Oradea - Mare Str. Gerliczy 16.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Hétfő: Osztrigás Mici. (Rendes helyárrakkal.)
 Kedd: Szibill. (Neményi Lili és Bányász István szerződött tagok föllépése. Rendes helyárrakkal.)
 Szerda: Stambul rózsája. (Somogyi Emmi szerződött tag föllépésével. Rendes helyárrakkal.)
 Csütörtök: Kis kadét. (Somogyi Emmi, Neményi Lili, Tompa Béla szerződött tagok föllépésével. Rendes helyárrakkal.)
 Péntek: Tüzek. (Ujdonság először. Az ez évadi premier-bérlet helyeit hétfő déli 12 óráig tartja fenn a pénztár. Premier helyárrakkal.)
 Szombat d. u. 3 és 5 órakor: A tanítónő. (Mozielőadás igen olcsó helyárrakkal. Főszereplők: Berky Lili, Szentgyörgyi István, Várkonyi Mihály, Mészáros Alajos, Laczkó Aranka, Dezséri Gyula.)
 Szombat este fél 8-kor: Tüzek. (Ujdonság 2-odsor. Rendes helyárrakkal.)
 Vasárnap d. u. 3-kor: Sárga csikó. (Somogyi Emmi és Szentgyörgyi István föllépésével. Mérsékelt helyárrakkal.)
 Vasárnap este fél nyolckor: Kis király. (Neményi Lili, Tompa Béla, Bányász István föllépésével. Rendes helyárrakkal.)
 Hétfő: Tüzek. (Ujdonság 3-adsor. Rendes helyárrakkal.)

Uj tagok bemutatkozása. A jövő hét folyamán az ujonnan szerződött tagok közül az operett-ensemble új erősségei fognak bemutatkozni. Kedden este a Szibill e operette Poire szerepében Bányász István. Sarah szerepében pedig Neményi Lili fog föllépni. A nagyhercegnőt Fajk Rózi fogja játszani. A főszerepet most is Kabdebó Ducidól fogjuk láthatni. Szerdán este a Stambul rózsáját adják. A Midit brilliáns szerepében mutatkozik be Somogyi Emmi, az új szubrett-prímadonna. Kondza Güll most is Kolbay Ilkó fogja játszani. Csütörtökön a Kis kadét kerül színpadra, e műszerepben Tompa Bélával. Kati szerepében Somogyi Emmivel s Mariska szerepében Neményi Lillivel. Jövő vasárnap délután a Sárga csikót adják mérsékelt helyárrakkal. Erzszi szerepében Somogyi Emmivel. Vasárnap este pedig a Kis király van kihozva Kolbay Ilkóval, Neményi Lillivel, Tompa Bélával, Bányász Istvánnal.

MOZGÓK MŰSORA

Urania mozgóban: Vasárnap, hétfő Az Élet keserű pohara. Látványos, izgalmasan érdekes artista dráma. Főszerepben: a szép Fern Andra. Kedd, szerda, csodaszép kelletti látványosság. A sztambuli sziz. Filmregény. Főszerepben: Priscilla Dean. Csütörtökön nagy sportfilm, Boxmatch. Péntek, szombat, vasárnap, Nemo kapitány, vagy a huszezer mérföld a tenger alatt. Verne regény filmen.

Cégtáblákat

legolcsóbban készít 1816
JAKAB
 Strada Regala 12a. (volt Majális-u.)

Befőttes U hifelesített palac-
 Uhorhás VE kok és poharak,
 Tábla G függő és fali
lámpák

raktárról azonnal megrendelhetők
Ausländer Lajos 1353
 Cluj-Kolozsvár, Piata M. Viteazul
 (v. Széchenyi-tér) 39 Telef. 9-54.
 En-gros! En-detail!

Tapéták

minden kivételben kizárólag kaphatók:
Szécsi Sándor és Tsa, Timisoara
 Boulevardul Berthelot (Kossuth Lajos-u.)
 11-13. szám. 1365
 Lakások tapétázását vállaljuk.

Megnyit! Schwartz Ignác
 könyv- és papírkereskedése
 Olcsó árak! Str. G. Baritiu (Malom-u.) 16

Írógépek

és kellekek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsóbban vállalok. 1370
Finkler Antal
 Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi tér) 40. Telefon 493.

MODERN ÜVEGCISISZOLDA és TÜKÖRÁRUGYÁR
PÉCHY és TÁRSA
 Oradea-Mare (Nagyvárad) Strada Saguna (Kapucinus-u.) 20. 0000000000000000 1381
 készíti a legszebb tükröket és butorivegeket minden méretben és mennyiségben
Ujrafoncsorozás! Kérjen árajánlatot!

Külföldi likőr és pezsgő különlegességek kaphatók
Lucullus-nál Oradea-Mare, Bémer-tér 1392

Kepes Elek orvosi kötszerész
 Oradea-Mare, Sae-passago
 Ajánlja saját készítményű sérvkötőt, haskötőt stb. Női és férfi övszerek nagyraktára 00000

SCHÖNBERGER, SPITZ & Co
 kötött, szövött, rövid és norinbergi áruk nagykereskedése
 Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér

Garantált Ia. Kalodont
 Pamutárúk rövidárúk galanterie cikkek viszont eladók legolcsóbb bevásárlási forrása a
„PROGRESS“
 rövidáru nagykereskedése, Nagyvárad. Telefon 455. 1312

Uj! Megnyit Uj!
 Clujon a Bolyai-utcában
ROSMANN MIHÁLY
 szűcsműhelye
 ahol minden e szakmába vágó munkát legujabb divat szerint jutányosan és pontosan eszközöl. 1387

Telefon 81. Telefon 81.
LÁDAGYÁR
 Mindennemű ládákat és fadobozokat összeszegezett és szétszedett részeken megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbban naplárón.
Sajovics és Lebovits
 fakereskedés és ládagyár Strada Cernantil (Kajántól-u.) 1. szám.

Hölgyek figyelmébe!
 1403
 20 százalékot megtakarít, ha felkeresi kabátalovonkat, ahol a legkényesebb igényeknek is megfelelően, minden divat szerint készít
Arbermann & Co.
 női kabátalovonja Cluj, Str. Filipescu (Szenttelek-utca) és Str. Chinez (Kintási-utca) áruok.

Utazó
 Bánát és Erdély részére.
Szeged
 a rövid és galantene engrosszakmából, továbbá
tanonc
 azonnal felvétetik.
Blau és Müller
 rövid-, kötött- és norinbergi nagykereskedésben
 Timisoara, II. Piata Cerónini 19.

Salicyl Hejdin-féle 1 és 5 kg.-os eredeti csomagolásban
Salétrom, Naphtalin
Sardella paszta és Sardella gyűrű (ringli)
 olasz gyártmány 1/10, 1/8, 1/5, 1/2, 1/1 kg.-os
LÉB FIVÉREK
 Cluj
 1401
 Telefon 471.

4500 kötetes
 román, magyar, német
kölcson-könyvtár
 nyitott a
SALAMON-nyomda
 könyv és papírkereskedés
 Ideiglenes helyiség Str. Surda (Kiss-utca) 22.
Havonta 15 leiert
 olvashat. Okvetlenül lépjen be az előfizetők közé. Könyvcseré egész nap.
Zeneművek. Külföldi bélyegek. Nyomdavidallalat.
OLCSÓ ÁRAK!!

Előrehaladott nyári idény miatt az összes nyári anyagok mélyen leszállított árban kaphatók
Heller, Weisz és Molnár
 1834
 női divat-áruházában Cluj, Wesseléngi-u. 6.

Zsák HAVAS DEZSO
 Timisoara
Zsineg Ponyva
 1874

Meteor
 palagyár rt. Fugyivásárhely (Biharmegye) ajánlja kiténő minőségű 3457-1
asbestpaláját

Telefon 749.
OLOSKAIRTÁS! GARANCIA MELLETT!
 LEGUJABB
SZOBAFESTÉS
 CIMFESTÉST ÉS MÁZOLÁST VÁLLAL
GRATZ
 CLUJ, STR. SAGUNA 16.

Bíró Lajos
 A bazini zsidók (Regény) ára 33 lei
 A zsidók utja (Tanulmány) ára 18 lei
 Megrendelhető az
UJ KELET könyvpostályától
 Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Marx-féle
 Emaillakk, Bernsteinpadlóakk, Kocsilakkok, Copál, Damár, Bőr, Iskolatáblalakkok, stb.
 Nürnbergi ecsetek gyári lerakata
 Nagy raktár valódi német vegyi és fűdfestékekben és mindennemű festék-árúknban, valamint festőszerszámokban
Rados & Co. Cluj,
 Calea Regele Ferdinand 21. sz. Telefon 692. 1360-1

ÁTUTALÁSOK!
 a külföld bármely részébe legszolidabban eszközöl a
Forgalmi Bank Rt.
 Cluj, az Urania palotával szemben. Idegen pénznemek vétele és eladása, folyó számlák, lombard-kölcsönök, betétek naptól-napig a legmagasabban kamatoztatva.
Telefon 1-69 és 7-25.

oszláv pet-
 dból jelen-
 intézet be-
 h Company
 nt a lipni
 elésére Ugy
 mot osator-
 es csak ott
 ddig végzett
 sznyel biz-
 engedélyek
 l jelenlét
 ntézet szesz-
 ti kérvény-
 i, hogy az
 a megy ac
 ivitell ő j
 sze-zadot.
 pényágyon
 ki, ideig
 iloi kell a
 műttársá-
 ban kellett
 itelt is a-
 szeszt az
 bitott har-
 szállítják
 eget az új
 zes-zadókac
 sza.
 rak: Gázo-
 29 000, sub
 osztancábó
 l drágább.
 lért 300 lei
 a 115 50 -
 101, augu-
 68 25 Ber-
 roza 2050 -
 ab 2370 -
 50 -geant
 s 48 50 -sz
 ica 70-70
 ailingentit
 verezesadók
 foglalások
 aival, hogy
 az általan
 esen írték,
 a érdekel-
 te Bralaba,
 pések az-
 vetőmagot
 radalok: mi-
 gazgatóság
 e vetőmag-
 Hasonlóan
 erősebb is
 árka
 tus 26 érel.
 , New York
 aris 3965,
 Budapest
), bélyog-
 k Bukovina
 elentik: A
 randleletet
 etve zsebk-
 tartoznak a
 szba stb.
 Bukovina-
 készletek
 agok világ-
 A vegy-
 zésére s r-
 nit, benzol,
 ngresszúra
 kongressz-
 tisezőtől-
 ereskedelmi,
 a közmun-
 aincstári ja-
 ósága alati.
 mnekőn ki-
 pianale des
 Románia is
 TON ERŐ
 évőllalal II. 7.
 ám 977
 etek, erdők.
 trítése. 432
 Mare
 zy 16.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetéseket egyszertől közlési díja szavanként 1 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lel. Legkisebb apróhirdetés díja - 10 szöveg - 10 lel. Jelligés hirdetésekre semmiféle felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a hivatal címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetésdíjon kívül 2 lel 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Keresek egyszobás lakást konyhával; köztöltés díjazva. Cím a kiadóban.

2-3 iskolás, 10-12 éves fiúgyerek teljes ellátást kaphat izraelita úri családnál. Cím: Barzel vasútlel. 4524

Angol és francia női ruha varrást vállalok. Cím: Árpád-u. 32. Telegdinél. 4523

Fűszer-, csamege- és rövidáru szakképzettséggel bíró izraelita, 29 éves, utazói, üzletvezetői, vagy ehhez hasonló állást keres. Cím: Rosenfeld Géza Brassó, Malom-utca 9. 4522

Fiatalember kóser kosztót, esetleg lakást kaphat Egyetem-utca 5. ajtó 3.

Keresünk azonnalra egy raktárnak való pinchehelyiséget „Lebeda”, Str. Jassilor 14. 4520

Benő úr nagy intézetnél jó pozícióban levő intelligens és művelt, 25 éves, főtisztviselő, aki egyszersmind kitanult kereskedő, intelligens, vallásos zsidó családba. Szíves ajánlatok „Diszkreció, becsületbeli dolgok” jeligére a kiadóba kéretnek. 4519

Keresek műhelynek alkalmas, vagy átalakítható nagyobb helyiséget. Cím a kiadóban. 4518

Ügyes segédet keresek. Szombat és ünnepeken zárva. Commerc-áruház, Széchenyi-tér 38. sz. 4517

Férjhez adnám jó zsidó családból származó hűgumot jelentékeny összegű hozománnyal. Intelligens, biztos egzisztenciával bíró 35-40 év közötti fiatal emberek, vagy gyermektelen özvegyek ajánlatát „Zsidó” jelleg alatt a Kelet hírlapirodába kérem Aradra. 4516

Jobb összeköttetésekkel bíró sadchenek (házaságközvetítők) közöljék címeiket „Kelet” hírlapirodával Aradra. 4515

2-3 iskolás lányka teljes ellátást kaphat egy szigorú orth. családnál. Cím megtudható Tarbut-iroda Szentlélek-u. 1/a. 4513

Keresek azonnali belépésre egy feltétlenül megbízható, szolid, izr. gyakorlatot, aki könyvelésben és magyar-német levelezésben járatos. Szakmabeli előnyben. Lefkovics Leopold fűszer-, gyarmat- és rövidáru nagykereskedő, Satu-Mare. 4525

Iskolakönyvek bekötését legolcsóbban és legszelbebben a Cultura-könyvkötészet vállalja. Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-utca) 34. 4502

Jó házból való fiú négy középiskolával fogtechnikus-tanulónak felvétetik. Ajánlatok „14-16 éves” jeligére. 4512

Jókarban levő komplett fürdőszobaberen-dezés eladó. Értekezni a Fischer üvegüzletben. 4510

Tarbut iskola közelében iskolás gyerekek teljes ellátásra elfogadhatnak. Értekezhetni Bárány Jakabnál, Str. Calugaritelor (Apáca-utca) 8. 4507

Elcserélném a városban levő két modern szobából és konyhából álló lakásmat nagyobb, kertes lakásra. Lehet a külső részeket, esetleg magasabb helyen is. Leveleket „Kölcsönös” jeligére az Új Kelet kiadóhivatala továbbítja. Telefon 977 és 844.

Társ kerestetik elsőrendű divatárúszlet és nagy gabonarakárhoz. Értekezni lehet Elizar Florea, Marosújvár. 4500

Keresünk szeptember 15-re elsőrangú röfös detailista segédet. Csakis teljes szakképzettséggel bírók küldjék fényképpel ellátott ajánlatukat. Kirakatrendező előnyben. Kesztenbaum & Friedmann, Szatmar. 4490

Izraelita úri család tanulókat teljes ellátással vállal. Cím a kiadóban. 4472-1

Hirdetmény

Egyesületünk t. tagjait ezton értesítjük, hogy folyó hó 28-ától kezdve Malom-utcai imaházunk ülőhelyeinek bérbeadását megkezdjük. (Malom-utca 18. szám alatt délelőtt 9-12 és délután 2-6 óráig.

Figyelmeztetnek tagjaink, hogy igyekezzenek Sichothe első napjait ülőhelyeket bérelni, mert attól kezdve nem tagoknak is fognak ülőhelyek bérbeadni.

Kivételesen még 27-én délután 2-6 óráig örökáron is kaphatók ülések tagok és nem tagok által is Forduló-utca 1. szám alatt.

A Poale Cedek-egylet elnöksége.

4504

Bocskor mosógépek, felsőbőr és szőnyegápolóalkalmak allandóan nagy készlet kicsinyben és nagyban. Legolcsóbb árak mellett. Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is eszközölük. Vagontélelnél 5 százalék kedvezmény.

SAMSON-BŐRGYÁR

Gyáriagár-utca 1. Gyorsáru raktárral szemben. Telefon: Gyár 3-36, lakás 8-87, szám.

Szaniszló János

műszaki kereskedő, villany, vízvezetési vállalkozó, rézműves. Kolozsvár, Hungady-tér 17-18.

Állandó nagy raktár műszaki, vízvezetési és felszerelési anyagokban, valamint hasonló cikkekben. Telefon 12-82.

Satuk és rézarmatúrák Rézműves, villany- és vízvezetési munkálatok a legolcsóbb napi áron. Elvállal berendezni komplett szeszfinomítókat

Pálinkafőzőüstöket a legmodernebb kivitelben készít. Esztergák

Papír és fűszernagykereskedők figyelmét felhívja az iskola saisonra „Zea” első román kretagyár Cluj.

Porcellán és edénykereskedők figyelmébe!

Karibadi porcellán árak: u. m. sima, gyöngyös, relié, duplaerős, mély, lapos és dessert tányérok; sültés, testtás stb. tálak, gyönyörű, mintás teás csészék, bögrék stb. a napi áraknál sokkal olcsóbban. Kérjen árajánlatot! 4338-1

B. Gál, porcellánkereskedő Déva. Telefon 27.

Hitelesített ürmértékek nagybani gyártása R. M. S. (trafik) táblák kaphatók. Grünwald Jakob 1296 bádögányára Cluj, P. Mihail Viet. (Széchenyi-tér) 13.

Utazó bőrönd és táska legjobb minőségben kapható Farmati bőröndösnél Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 16.

KÖZPONTI HÖLGYFODRÁSZ ÉS MANIKÜRSZALON Cal. Reg. Ferd. 13. (udvarban) Hajfestés, hajmunka, fejmosás, ondolás, fésülés legmodernebb, legjobb kivitelben. Hajat veszek! PÉTERFI JULISKA 1300

Megnyílt! Megnyílt! Parkettánc Derüs hangulat minden este a Dacia-Barban Cluj-Kolozsvár legdísztingváltabb szórakozóhelye. Változatos műsor. Kötönő baritokok. 4175-1

Kássa Albert 1288 Gép- és elektrotechnikai műszaki vállalata Cluj, C. Victoriei 99.

Engros. Olcsó bevásárlási forrás rövid, bazar, galanterie cikkekben Feiner Testvérek, Cluj, Unió-u. 11. Bent az udvarban. 1303

Budapesti Weni VII., Rákóczy-ut 6. és 1276 I., Rotenturmstrasse 27. számú házaink után egy a darabáru, mint vagonrakomány forgalmat Románia, Magyarország és Austria között

5-10-15 napi határidőn belül - kötbér kikötése mellett - sikerül lebonyolítanunk. Ugyiszintén határidő mellett vállaljuk a német cseh és olasz szállítmányokat.

Deutsch Testvérek nemzetközi szállítási vállalat, Cluj, Piata Unirii 26. Fiókok: Oradea-Mare Rimnóczi-u. 12 Orsova, Dunapart. Brassó Kapu-u. 61. Saját expositurák: Bruck, Hegyeshalom, Moson, Szolnok, Biharkezes, Békéscsaba, Kötgyán, Biharpüspöki.

Legmodernebb berendezésű tésztagyára előállít mindennemű makarónt, levestésztát és tarhonyát kiváló minőségben

„Kálnai” Malomkögyár Targu-Mures—Marosvásárhely Gyárt legnagyobb teljesítményű, úgy buza, mint tengeri őrlésre alkalmas, francia rendszerű, rakott malomkövet. Minőségért garatálók! 1367

Ügyes eladó és pénzbeszedő ügynökök helyben és vidéken magas jutalék mellett kerestetnek. Societate pentru comerclul cu masini de cusut „Singer”

Bourne & Co. Cluj, Strada Nicolae Jorga 3. Varrógépekrezletfizetésre

Nagyobb mennyiségben érkezett:

Anilin (MeisterLucius-féle), vegyi termékek és földfestékek. Ultramarin vegytiszta, külföldi lakkok és zománcok. Diana sóbor-szesz, enyv, ecetsav, valódi ter-pentin, Schellack T. N. Oranje

kefeáruk KALMÁR

áruforgalmi rt. fűszer, festék és gyarmatáru nagykereskedésében, CLUJ (Kolozsvár). Fő-üzlet: Strada Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 42. Telefon: 425. Fióküzlet: Strada Rugului (Csertörő-utca) 56. Telefon: 5-44. 1354

! Ultramarin garantált tiszta, francia és német Falzöld I-a német minden árnyalatban Elsőrendű német vegyi és földfestékek Anilinek és Indigó Meister Lucius-féle Richard, Flügger & Boecking-féle kocs-, zománc- butor- és padlólakkok Beck, Roller et G-féle ecsetek Schmincke-féle művész-festékek legolcsóbb napi árakon, közvetlen importjainkból Segesváry és Tsai festéknagykereskedés, Cluj-Kolozsvár !

Sze rhesztő... hivatal és... Kolozsvár... Pop. - Bra... Új Kelet... rhesztő... Kínálhat... Nyoma... Beker certály... H. Sz. ... kátratok... rhesztő... Kátr... vasm... betűnk... V. évtoly... Hus... Most vilé... nista Vilé... oája. Ennek... események... rítkálása... alapelv... sorát hatá... lönös jelent... szorót érve... a napokban... első cionista... szészort... képviselőjé... nának azóta... termébe, ho... Zsidóország... Tivadar hí... világtájról... ság képvisel... gondolkozó... esegény és... dalmi hely... zsidó, aki u... a jeruzsálem... nyolcszáz... Herzl meg... legelősebb... tüntek és m... roit a nagy... sokan sírva... dolásra, ho... kítás után... egyedségn... meg Európ... Huszoné... először zsid... meg leghat... mint körö... hatalmasai... mint követ... először a z... ság előtt ke... hatatlan é... zsidó ügyek... lyei a néme... megoldódot... nagy ébre... világ minde... hangot tám... akik zsidó... brizték, sőt... jéről mere... politikai c... évülhetlet... sz almok... kezdtek élt... fedezték f... az egész v... nép élő és... Az első... nép legu... döntő esem... fossalányba... ségében er... centrációja... testvérek... egységes... zsidó törté... meg vele, az önfelész... sága, mely... kiálott a... gyunk, eg... gresszusba... minden... zsidó nép... got. És a... államférfi... Herznek, hogy a z... egyetlen... galom ut... talmak a... ép ezért... den igye... a kérdést... és a nag...